

5068
VINERI 3 AUGUST 2001 · ANUL I NR. 31

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Zile de vară, zile de odihnă

Nunta și uspățul la Chitighaz

„Satul meu” la Oradea

CALENDAR ORTODOX

- 6 august, luni – (†) Schimbarea la Față. (Dezlegare la pește)
 7 august, marți – Sf. Mc. Dometie Persul; † Sf. Cuv. Teodora de la Sihla.
 8 august, miercuri – Sf. Emilian Mărturisitorul, Episcopul Cizicului; Sf. Miron, episcopul Cretei.
 9 august, joi – Sf. Ap. Matia; Sf. Mc. Antonin.
 10 august, vineri – Sf. Mc. Lavrentie arhidiaconul, Xist și Ipolit.
 11 august, sâmbătă – Sf. Mc. și Arhidiacon Evplu; † Sf. Ierarh Nifon, patriarhul Constantinopolului.
 12 august, duminică – Sf. Mc. Fotie și Anichit; Sf. Pamfil. Duminica a 10-a după Rusalii; Ap. I Cor. IV, 9-16; Ev. Matei XVII, 14-23 (vindecarea unui lunatic).

AGENDĂ

6 august

Ziua internațională „Medicii Lumii pentru Pace”
 1875 – s-a stins din viață scriitorul danez *Hans Christian Andersen*, care a devenit recunoscut prin poveștile sale.
 1945 – la ora 8.15, deasupra orașului nipon *Hiroșima*, este lansată *prima bombă atomică*.

7 august

1864 – ia ființă *Primăria orașului București*; primul primar ales a fost *Barbu Vlădoianu*.
 1876 – s-a născut spioana *Mata Hari*, pe numele ei adevărat *Margaretha Geertruida Zelleova*.
 1881 – s-a născut marele compozitor *George Enescu*.

8 august

1790 – s-a născut poetul maghiar *Kölcsey Ferenc*, autorul imnului național al Ungariei.

9 august

1601 – *Mihai Viteazul*, primul domn al celor trei principate române, este ucis pe Cîmpia Turzii, din ordinul generalului *Gheorghe Basta*.
 1945 – la *Nagasaki*, în Japonia, este lansată cea de-a doua bombă atomică.

10 august

1675 – în Marea Britanie, la *Greenwich*, se înființează observatorul astronomic.
 1884 – s-a născut *Panait Istrati*, scriitor român afirmat în Franța.

11 august

1838 – la Paris ia ființă „*Societatea pentru învățătura poporului român*”.
 1900 – s-a născut filosoful francez de origine română *Stephane Loupasco*.
 1961 – moare, la București, *Ion Barbu*, poet și matematician.

12 august

1816 – se naște, la București, *Ion Ghica*, fiul lui *Dimitrie Ghica* și al Mariei Cîmpineanu, fost reprezentant de frunte al generației de la 1848.

Foia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: **Bucurie de vară**
 (Fotografie de Eva Iova)

AȚRU are de acum o sală pentru conferințe

La sediul din Giula al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) s-au terminat recent lucrările de lărgire a clădirii. S-a construit aici o sală suplimentară spațioasă, asigurând loc pentru consfătuirile Adunării generale a AȚRU și pentru conferințele inițiate de către Autogovernarea pe Țară. Clădirea din strada Eminescu nr. 1 din Giula este proprietate de stat și a fost dată în folosință AȚRU în toamna anului 1998. Pentru actualele lucrări,

bugetul de stat a asigurat 6,5 milioane de forinți. Cu scopul înzestrării noii săli cu mobilier corespunzător, AȚRU contează pe un sprijin bugetar suplimentar din partea Ministerului Justiției (MJ).

Darea în folosință a sediului reînnoit va avea loc în ziua de 20 august 2001, cu începere de la ora 11.00. În Ziua Constituției, este așteptat la sărbătoarea AȚRU secretarul de stat al MJ, *Hende Csaba*.

-va-

Renovări la biserica din Bichișciaba

Biserica ortodoxă română din Bichișciaba a ajuns în ultimul timp în stare deplorabilă. Pentru a salva ceea ce se mai poate, a asigurat un sprijin considerabil în afară de conducerea bisericii și Autogovernarea Românească din reședința județeană, precum și primăria orașului. Cea mai urgentă lucrare a fost repararea izolației, care a costat în jur de 500 de mii de forinți – ne-a informat *Gheorghe Gros*, președintele Autogovernării Românești din oraș. Renovarea bisericii continuă și în aceste zile, acum pereții fiind curățați de tencuiala umedă, atacată de igrasie.

Poșta redacției

Dragă redacție!

Am o rugămințe în care sper să-mi puteți ajuta.

Mă numesc *Constantin Duma* și locuiesc în *Békés*. Am trei copii care nu știu românește dar le-ar plăcea să învețe, ba chiar și soția mea. Problema mea este că nu știu unde aş putea găsi literatură în limba română din care ar putea învăța. Dacă puteți să-mi dați informații de unde aş putea procura cărți și dicționar româno-maghiar sau maghiaro-român, casete și CD-uri, aş fi foarte bucuros.

De altfel, mă bucur că pot fi cititorul Foii. Mă bucur că încercați ca românii de aici să-și mențină identitatea de român. Părerea mea este că pînă cînd va fi rușine să fii român în Ungaria, pînă atunci nu se pot face mari lucruri. Ar fi nevoie ca fiecare om român să înțeleagă că a fi român poate fi și mîndrie. Ungurii din Ungaria au o părere rea despre români pe motivul că nu cunosc decît cazuri rele, știri și birfe care nu sînt adevărate. Intelectualii români, oamenii care au ajuns la o poziție socială înaltă, de multe ori se ascund că le e rușine de rădăcini.

Dați speranțe tinerilor, încurajați-i să înțeleagă că omul nu de aceea este ce este pentru că aparține de un anumit popor sau limbă. Oamenii care cred în Dumnezeu ar trebui să înțeleagă că planul lui Dumnezeu a fost ca ei să fie români. Iar dacă a adus o astfel de hotărîre, noi ar trebui să ne bucurăm și nu să ne rușinăm. Dumnezeu, dacă

ar fi vrut, ne-ar fi putut crea nemți, americani, francezi, dar hotărîrea lui a fost să fim români. De ce ne-am împotrivi noi hotărîrii cerești?!

Dați vești cît mai multe despre mari români de care putem fi mîndri și cu care ne putem chiar lăuda, dacă e nevoie.

Cu multă stimă:

Constantin Duma

Stimate domnule Duma,
 ne-am dori cît mai mulți astfel de abonați și cititori fideli. Vă mulțumim că ne-ați împărtășit aceste idei constructive și ne-ați întărit că Foia românească este pe o cale bună.

Vă asigur că pînă la apariția ediției de față a Foii o să ajungă la dumneavoastră acel mic pachet, în care v-am adunat cîteva manuale și cărți din care, sperăm, copiii dumneavoastră vor putea învăța cu succes limba română. În acest scop cred că vă poate fi de folos manualul de limbă al *Luciei Borza*, v-am trimis încă și un dicționar maghiaro-român (numai acesta ne-a stat la dispoziție, cel româno-maghiar îl puteți găsi în oricare librărie). Propunem în atenția copilașilor dumneavoastră și cartea cu ghicitori, frumos ilustrată, a *Luciei Borza*. Din păcate, de casete sau compact discuri nu dispunem, deși – sîntem convinși – ar fi mare nevoie și în cercurile noastre de astfel de materiale ajutoare.

Vă dorim mult succes,

Eva Iova

Raze

Această rubrică se vrea locul unde remarcăm lucrurile bune, fenomenele pozitive, speranțele care pot încuraja comunitatea noastră. Trăim într-o lume, unde se observă mai repede ce-i rău, ce nu ne place. Însă trebuie să avem ochi și inimă să vedem și ce este bun și frumos: razele de speranțe în menținerea spiritului românesc pe aceste meleaguri.

Semnul crucii

Era o după-masă posomorâtă de duminică. Majoritatea sâtenilor se odihneau după prânzul gustos. Numai în fața cofetăriei stăteau câțiva părinți tineri cu odraslele lor. Deodată apar trei copii, în jur de 10-12 ani, pentru care relaxarea de duminică după-masă a însemnat să facă un mic tur cu bicicleta prin sat. Ajungând în fața bisericii, cei trei tineri – instinctiv, foarte natural – și-au atins prima dată fruntea, apoi pieptul, urmînd umărul drept și, în sfîrșit, cel stîng. Munca părinților, a profesorilor și, nu în ultimul rînd, a preotului din acest sat nu este zadarnică. Cu acest semn al crucii am reușit să ștergem din memorie mulți ani și chiar decenii... Dar am reușit să ne aducem aminte și de rădăcini.

E. Iova

Subvenții suplimentare pentru munca de arhivare

La Ministerul Patrimoniului Cultural Național din Budapesta s-a decis săptămîna trecută despre acordarea unor subvenții suplimentare cu scopul sprijinirii activităților de salvare și prelucrare a documentelor păstrate în arhive. Au fost distribuiți, pe bază de concurs, 164 de milioane de forinți. Desemnarea concurenților s-a făcut de către ministerul de resort. Arhiva județului Bichiș a primit astfel 3 milioane 801 mii de forinți. Instituția la care se află numeroase documente de arhivă despre înaintașii românilor de pe acele locuri se

găsește la Giula. Ministerul cultelor a acordat sprijin suplimentar și pentru munca de arhivare de la diferitele biserici. Astfel Arhiva Episcopală a Bisericii Greco-catolice din Nyíregyháza, a primit, printre alții, 750 de mii de forinți precum 1 milion 40 de mii de forinți Arhiva Bisericii Baptiste din Budapesta.

Dintre bisericile greco-orientale din Ungaria s-a putut bucura de sprijinul suplimentar al ministerului Episcopia Bisericii Ortodoxe Sîrbe, care a primit în acest fel 750 de mii de forinți.

— frățean —

Autogovernarea sprijină asociația civilă

Autogovernarea Română din Giula acordă 200 de mii de forinți Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (UCRU). Decizia a fost adusă la ultima ședință a reprezentanței giulane. Bani sunt asigurați pentru renovarea imobilului organizației civile cu sediul la Giula. Lucrările de reînnoire a clădirii Uniunii culturale din strada Doja nr. 8 au pornit anul trecut. Atunci a fost schimbat acoperișul, acum urmează să fie reconstruit holul sediului. Bugetul lucrărilor neapărat necesare este de 2,6 milioane de forinți,

renovarea clădirii fiind sprijinită și de către Ministerul Justiției, de portofoliul însărcinat cu coordonarea problemelor minorităților din țară în cadrul actualului Guvern de la Budapesta. Acum un an promisese sprijin și Oficiul guvernamental cu problemele românilor de pretutindeni din București, dar acest ajutor nu s-a concretizat încă. Sediul UCRU, clădirea din Giula a asociației obștești, este singura proprietate comunitară românească civilă din Ungaria.

— va —

Prima expoziție a unui micherechean la Oradea

În luna februarie a acestui an s-a deschis prima expoziție de fotografii a dascălului pensionar Gheorghe Dulău din Micherechi. Expoziția din Giula și albumul cu titlul „Satul meu” a avut mare succes în comunitatea românească din Ungaria, deoarece mulți dintre participanți și alți interesați au descoperit valoarea acestor fotodocumente. Însemnate generației vîrstnicilor pentru evocarea trecutului, iar generației mai tinere pentru cunoașterea mai adîncă a vieții, a tradițiilor strămoșilor lor. Au trecut luni de la acest eveniment nostalgic de la Giula, dar lumina succesului nu s-a stins. Munca dascălului pensionar din Micherechi a fost descoperită și în România.

Printre invitații la Tîrgul meșterilor populari, desfășurat în curtea Muzeului Țării Crișurilor din Oradea, a fost și Gheorghe Dulău, care este nu numai un pedagog

eu am fost singurul din Ungaria, a fost o cinste pentru mine să reprezint comunitatea

GHEORGHE
DULĂU

SATUL
MEU

românească din țară. Cred că această posibilitate este un lucru important nu numai pentru mine și familia mea, ci și pentru micherecheni și pentru comunitatea noastră română. Sînt foarte mîndru pentru că eu sînt primul din Micherechi care am ajuns în România un

— Posibilitatea aceasta o pot mulțumi lui Ștefan Oroian din Giula și Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria care au luat legătura cu directorul Muzeului Țării Crișurilor, dr. Aurel Chiriac. După consultațiile prealabile, însuși domnul Chiriac a venit la Giula după fotografii. Deci și pe această cale mulțumesc ajutorul și eforturile aduse pentru realizarea acestui eveniment.

— Cu ce impresii sau amintiri v-ați întors acasă din Oradea?

— Am primit o amintire foarte plăcută de la Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național Bihor, o diplomă care m-a numit pedagog merituos și iubitor de neam din Micherechi, Ungaria.

— Să vorbim puțin despre pozele amintite și despre munca dumneavoastră. Cu ce intenție ați fotografiat de atunci și pînă în zilele de azi? Ați privit, să zicem, cu „ochi de artist” sau a avut rol principal evenimentul ca atare?

— Totdeauna am făcut pozele după o inspirație interioară. Totdeauna am simțit o anumită clipă care a meritat păstrată pentru posteritate. Fiecare scenă, fiecare „poză” a avut frumusețea ei.

— Ce evenimente v-au interesat cel mai mult?

— Nu m-am uitat niciodată unde trebuie să fac fotografii. Mi-a făcut plăcere să văd oamenii zîmbind și fericiți cînd s-au revăzut pe cite o poză.

— Imaginile adunate în albumul dumneavoastră sînt cele mai valoroase sau mai aveți pentru noi încă și altele în „traistă”?

— Albumul „Satul meu” nu este o imagine integrală a muncii mele, pentru că s-au adunat foarte multe fotografii valoroase în viața mea, care ar merita o astfel de publicare. Acum aștept prezentarea celor interesați în această muncă. Într-adevăr merită să ne amintim, să cunoaștem nu numai tradiția nunții, a dansului din trecut, ci și botezul, înmormîntarea sau alte momente fericite sau triste ale strămoșilor noștri. Aceste amintiri nu sînt doar ale mele, ele sînt ale fiecăruia dintre noi. În viața noastră accelerată și aglomerată trebuie să ne facem timp și pentru aceste lucruri.

Rita Ruja

al mai multor generații, dar și principalul animator cultural din Micherechi, fondatorul primului ansamblu folcloric din satul său natal.

— A fost o expoziție minunată. Am fost foarte emoționat. M-au primit cu mare bucurie și cu prietenie. Deoarece

astfel de succes. A fost îmbucurător să văd interesul orădenilor, care au venit să afle despre trecutul micherechean și despre viața românilor de peste hotare.

— Cum au aflat organizatorii de acolo despre dumneavoastră?

Adrian Năstase și Orbán Viktor au căzut de acord că nu sînt de acord

Premierul român intenționează înaintarea problemei Legii Statutului către Parlament, iar premierul maghiar apreciază că, deși n-au reușit să ajungă la nici o înțelegere, tratativele de la Tîrgu Mureș au atins adîncimi filozofice.

După ce prin căi diplomatice și prin presă a ajuns la Budapesta vestea că Adrian Năstase se va întîlni cu omologul său ungar numai în cazul dacă Orbán Viktor va merge la București și nicidecum la Universitatea de vară de la Bálványos, cum intenționa șeful guvernului de la Budapesta, pînă la urmă întîlnirea s-a înfăptuit într-un al treilea loc, la Tîrgu Mureș. Alegerea orașului transilvan nu este întîmplătoare, după cum știm bine ce fel de evenimente violente au avut loc acolo acum 11 ani. Deși întîlnirea celor doi prim-miniștri s-a desfășurat pașnic, totuși neînțelegerea româno-maghiară a continuat. „Singurul lucru în privința legii statutului maghiarilor de peste hotare, asupra căruia Năstase și Orbán au reușit să cadă de acord în timpul întîlnirii de simbătă a fost acela că divergențele continuă să separe cele două guverne.” – apreciază cotidianul Adevărul de la București.

Presă maghiară a subliniat însă atitudinea puțin mai îngăduitoare a premierului român, care de această dată și-a formulat părerea mai nuanțat. Pînă ce înaintea întrevederii el a afirmat hotărît că legea statutului este inaplicabilă în România, acum a accentuat că aceasta se poate accepta cu greu în țara vecină. „Prim-ministrul român a afirmat că România nu are nimic în contra faptului că Ungaria sprijină păstrarea identității culturale, religioase și de limbă a etnicilor maghiari

din România, dar nu este de acord că legea conține și drepturi sociale, respectiv economice. Acest fapt poate duce spre separare sau spre situații tensionate și această atitudine nu este cunoscută în legislația altor țări, dar nici în Europa. Dacă în Europa – în urma legii statutului maghiarilor – s-ar schimba standardul protecției minorităților, îl va accepta și România.” – îl citează pe Năstase cotidianul budapestan Népszabadság.

Amîndoi premieri au fost de acord că în urma întîlnirii de la Tîrgu Mureș tema trebuie să fie cercetată la nivel de experți și ea urmează să fie discutată de Comisia mixtă inter-guvernamentală româno-maghiară, care se va întruni la mijlocul lunii septembrie. Adrian Năstase s-a angajat ca pînă la întrunirea acestei comisii problema nu va fi înaintată către Legislativul României, pentru că numai acesta are dreptul să decidă dacă se poate sau nu aplica legea statutului pe teritoriul României. Controversa asupra legii statutului maghiarilor nu a fost singurul subiect abordat în cursul acestei întîlniri. Orbán Viktor – probabil ca să aducă și niște „argumente mai puternice” pentru acceptarea poziției Guvernului Ungar – „a propus creșterea numărului de muncitori sezonieri români, care lucrează în Ungaria, de la 8.000 la 17.000, în timp ce Năstase a considerat că această limitare ar trebui eliminată. Năstase a considerat că, în acest fel, ar putea fi rezolvată și una din-

tre problemele de ordin economic generate de legea statutului maghiarilor. Orbán a mai propus crearea unui fond economic comun, în valoare de cîte 10 miliarde de forinți, care să funcționeze ca un sistem de garanții la credite pentru acele întreprinderi mici și mijlocii din România, care

avea nici o obiecție dacă Parlamentul sau Executivul României ar adopta o lege similară pentru cetățenii de etnie română din Ungaria. Orbán Viktor a apreciat că a venit, astfel, în întîmpinarea îngrijorării exprimate de Adrian Năstase față de o posibilă asimilare a românilor din Ungaria. Mai tîrziu,

la Tușnad, premierul țării noastre a susținut că „este foarte greu ca o comunitate națională mică să-și păstreze ființa națională. Deși noi facem totul ca ei să se simtă acasă, se pune totuși problema dacă minoritatea română nu este în pericol de dispariție.”

În pofida faptului că nu au găsit un numitor comun în privința soluționării divergenței de păreri în ceea ce privește legea statutului maghiarilor de peste hotare, întrevederea dintre cei doi șefi de guvern s-a desfășurat într-o atmosferă amicală, ambii accentuînd că relațiile dintre cele două țări sînt atît de diversificate încît o problemă nerezolvată nu poate umbri rezultatele existente.

Ștefan Crâsta

Foto: Népszabadság

doresc să-și deschidă afaceri în Ungaria, precum și pentru întreprinderile asemănătoare din Ungaria, care doresc să facă afaceri în România. Șeful executivului de la Budapesta a propus, totodată, stabilirea unor relații de sprijin reciproc între Ungaria și România, în procesul de integrare în Uniunea Europeană. Budapesta este astfel dispusă să pună la dispoziția guvernului de la București un grup de experți, pentru a oferi consultanță în negocierile de aderare a României la UE. Orbán a mai declarat că, în cazul în care traseul unei autostrăzi între București și Budapesta ar trece prin Harghita și Covasna, Ungaria ar fi dispusă să contribuie financiar la acest proiect.” – scrie cotidianul Adevărul.

În timpul negocierii de două ore s-a vorbit și despre minoritatea română din Ungaria, în contextul că premierul maghiar a afirmat că Guvernul Ungariei nu ar

Ungaria va introduce obligativitatea vizei pentru cetățenii din țările vecine

Ungaria va introduce obligativitatea vizei pentru cetățenii din țările vecine imediat după aderarea sa la Uniunea Europeană și va implementa complet standardele Schengen de securizare a granițelor pînă la sfîrșitul anului 2005, se arată în cotidianul „Napi Gazdaság”. La următoarea rundă de negocieri în vederea aderării, Ungaria va putea încheia capitolele referitoare la justiție și afaceri interne chiar fără ca Uniunea Europeană să-și fi definit viitoarele granițe interne și externe. Guvernul de la Budapesta intenționează să aplice strict standardele Schengen de control și securizare la frontierele cu Croația, Iugoslavia, România și Ucraina, în timp ce la granița cu Slovacia și Slovenia va aplica un regim mai flexibil.

DIN ALTE SURSE

Noi nu sîntem români

Conform ultimului sondaj realizat de institutul clujean MetroMedia Transilvania, starea generală a românilor tinde din ce în ce mai mult spre nemulțumire. În proporție de 78%, subiecții chestionați au declarat că au o părere bună și foarte bună despre poziția reținută a Guvernului privind acordarea legitimațiilor de maghiar. Majoritatea românilor consideră că maghiarii au suferit de drepturi în România și că legitimația îi va face și mai neloiali față de România. O analiză generală relevă faptul că încrederea în lideri și partidele politice este în scădere. Dacă ar putea opta pentru o țară sau alta, doar 49% dintre subiecți ar alege România.

Cotidianul „Oriunde există minorități, există și riscul anumitor conflicte”

Înaltul comisar pentru minorități, Rolf Ekeus, a vizitat recent România și Balcanii, pentru a se pune la curent cu situația și cu problemele minorităților din zonă. Rolf Ekeus admite că în România situația minorităților este relativ stabilă și nu vede pe termen scurt nici o amenințare. Cît despre problemele generate de legitimația de maghiar, Înaltul comisar pentru minorități este optimist, spunînd că această chestiune privește „două guverne extrem de mature și de serioase”.

Trebuie găsite alte forme de protecție

Ministrul informațiilor publice din România, Vasile Dîncu, responsabil și pentru relațiile cu românii din afara frontierelor României, s-a aflat la sfîrșitul săptămînii trecute la Universitatea de vară de la Bálványos. Ministrul român a vorbit aici despre consecințele legii statutului maghiarilor, amintind atașarea practică a maghiarilor la viața politică a Ungariei și

aparitiia unei prăpastii între români și maghiari în legătură cu diferite probleme. Vasile Dîncu este de părere că acest lucru poate duce la creșterea fenomenului segregăției care există deja în Transilvania, subliniînd că această lege nu va produce efecte benefice pentru maghiarii din România și că trebuie găsite alte forme de protecție a acestei minorități. (Rador)

Parlament cu două camere

Apropiindu-ne de alegeri (au rămas doar nouă luni), reies lucruri din ce în ce mai multe și interesante, atât din partea guvernamentală, cât și din cea a opoziției. În ce privește programul unicului candidat pentru postul de prim-ministru al Partidului Socialist Maghiar (MSZP), în mare parte îl cunoaștem. Nu vreau să repet nimic. Ceea ce m-a izbit însă în ultimele zile, e legat de niște declarații făcute recent de *Medgyessy Péter*, care se ocupă cu reinstalarea în Ungaria a sistemului parlamentar cu două camere, intenționând să propună în acest sens transformarea întregului sistem de drept comun.

Dacă vă amintiți, mai acum câteva săptămîni am scris și eu despre curente asemănătoare apărute din inițiativa unor organizații civile din țară. Însă de data aceasta problema se ridică, pe de o parte, la nivelul celui mai mare partid al opoziției, iar pe de alta, prin atitudinea actualului ministru de justiție *Dávid Ibolya*, de a lua în serios problema, de pe poziția politicii statale.

În fond, e vorba de ceea ce mai spunem, de reînvierea unei tradiții seculare: împărțirea în două a Parlamentului actual, reducerea numărului exagerat (386) al deputaților, asigurarea de locuri pentru sfera civilă, biserici, regiuni, minorități naționale, sindicate. E momentul cînd factorii determinanți ai PSM se declară și ei ca fiind adepți acestei reforme.

Mi se pare interesantă părerea doamnei *Dávid Ibolya*, care afirmă că dînsa a fost întotdeauna adepta neclintită a sistemului parlamentar cu două camere, fiind oricînd gata pentru dezbateri, la masa tratativelor. *Medgyessy Péter*, la fel, vorbește în cursul zilelor următoare și cu foștii miniștri de justiție *Kulcsár Kálmán* și *Vastagh Pál*.

Știrea lansată m-a făcut foarte curios, mai ales că l-am asociat cu faptul că Partidul Romilor din Un-

garia, Partidul Democrat al Romilor și Partidul Unității Romilor au format Uniunea Partidelor Romilor, cu scopul de a pune candidați în toate cele 176 circumscripții electorale din țară, precum și în autoguvernările romilor, în autoguvernările teritoriale, în adunările generale județene, scopul final fiind, în urma alegerilor din anul viitor, intrarea în Parlament.

Auzind, din ce în ce mai des, despre asemenea mișcări și inițiative, crește curiozitatea și setea de a afla oare ce face (dacă face) Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria? Cred că nu sînt singurul care așteaptă răspuns la întrebarea care în noua situație devine mai mult decît actuală. Avem șanse ca să ne-o pună chiar ministrul de justiție *Dávid Ibolya*.

Vedeți și dumneavoastră, pe vremuri exista și în politică „sezonul de castraveți”. Azi nici viața publică și nici viața politică nu au zile de concediu. Așa că în loc de inerție, calm și atmosferă de vacanță, în locul AȚRU aș declara și eu imediat stare de alarmă. Nici mai mult, nici mai puțin!

Al. Ardelean

Flecăreala imorală

De cîtva timp, unele persoane cu totul onorabile din punctul de vedere al capacităților profesionale au ajuns să creadă că pot explica și critica tot ce mișcă în comunitatea românească din Ungaria. Însă de multe ori ajung la nivelul ridicolului, lovesc pe lîngă țintă în loc să explice lucrurile. Atunci cînd confuzia ajunge să afecteze imaginea unor lideri sau organizații, se poate vorbi despre rea voință. În asemenea condiții, încercarea de a analiza autoritatea morală a unor persoane sau organizații cade într-o flecăreală imorală.

Domnul profesor universitar *dr. Gheorghe Petrușan*, precum și fostul ambasador *Alexandru Ardelean*, se pot recunoaște în afirmațiile de mai sus. Profesorul universitar de la Seghedin și membrul Comisiei de relații externe a AȚRU își scriu opiniile în paginile Foii, foarte primitoare cînd este vorba de critici aduse AȚRU, care ajunge astfel să creeze curent de opinie pomind de la false premise și manipulează buna credință a cititorilor.

Pentru a reveni la obiect, să explicăm, în deplină cunoștință de cauză, de ce nu a mers nici un reprezentant al AȚRU la întrînirea „oficială” de la București. Dacă semnatarii articolelor apărute în Foaia românească ar fi avut decență de a se infor-

ma înainte de a scrie, ar fi aflat că în urma întrînirii cu ministrul de Externe *Mircea Geoană*, la sediul AȚRU nu a sosit *nici o invitație oficială scrisă* privind componența delegației, scopul vizitei și tematica de abordat. Excelența Sa *Petru Cordoș*, ambasadorul României la Budapesta, a dat cîteva telefoane în care a lansat *invitații personale* unor membri din conducerea AȚRU. La fel cum invitații personale au primit și alți reprezentanți ai comunității românești care, probabil în lipsa unor adrese oficiale, au declinat, pe diverse motive, invitația de a vizita Bucureștiul. De menționat în această ordine de idei – prima dată – Autoguvernarea pe Țară nu era reprezentată în delegație decît cu o singură persoană, ca apoi, în urma demersurilor făcute de președintele Autoguvernării, reprezentanța pe țară să mai primească încă un loc. Dar nici astfel, autoguvernării pe țară nu i s-a atribuit importanța cuvenită. De altfel, neprimind pînă în ultima clipă adresa oficială așteptată, AȚRU nu a putut desemna, statuar, nici componența delegației care nu fusese solicitată oficial și nici nu a putut permite deplasarea unor membri în nume personal la București pentru a purta negocieri care ar fi vizat un punct de vedere oficial al AȚRU. Practica politică presupune respec-

tarea statutelor și a regulamentelor. Delegații AȚRU pot aborda teme de discuție sau negocieri, inclusiv cu reprezentanții Guvernului român, doar în calitate oficială și în conformitate cu aprobările obținute conform statutului. Deci nu a fost respinsă nici o invitație oficială pentru simplul motiv că aceasta nu a existat, la modul oficial. AȚRU a fost partener de discuție cu Guvernul României și va fi partener de discuție, negocieri și va solicita sprijin pentru românii din Ungaria și în viitor. Dar numai conform uzanțelor în domeniu. Dovadă stau nenumăratele întrîniri cu reprezentanți ai Ambasadei, Consulatului General de la Seghedin sau cu reprezentanți ai Guvernului român la care AȚRU a fost reprezentată oficial și în urma cărora s-au stabilit multe domenii de interes comun, iar comunitatea românească din Ungaria a primit sprijin în derularea multor acțiuni în beneficiul comunității.

Este regretabil că oameni valoroși, în focul pasiunilor politice, își pierd busola și ajung să creeze curente de opinie pomind de la premise false și dezinformează inclusiv pe aceia care, mobilizați de exemplul Profesorului, continuă aceleași idei false, pornite de la baze greșite.

Traian Cresta
președinte AȚRU

O foaie adevărată

Cu această deviză apare revista românilor din Banatul sîrbesc, *Tibiscus*, editată de Societatea Literară Artistică „Tibiscus”. Publicația lunară, redactată de *Vasile Barbu*, poate fi o lectură interesantă și pentru românii din Ungaria, pentru că multe dintre problemele celor două comunități sînt asemănătoare. De exemplu, credincioșii ortodocși români din Banatul sîrbesc de la începutul acestui an au în fruntea Bisericii un episcop, în persoana Prea Sfințitului *Daniil Partoșanul*, diferitele organizații civile nu primesc atîta apreciere și sprijin financiar de cît ar avea nevoie, etc. Iată cîteva titluri dintr-un număr, care ne-a sosit recent la redac-

ție: „Oameni de seamă ai Banatului”, relatare despre un simpozion internațional din Uzdin, „Salvați ce mai puteți salva”, „În sat la noi”, „O mare sărbătoare religioasă la Uzdin”, „Dreptul la gafe”, etc. Printre „știrile românești” am găsit și o

scrisoare de la un cititor, cu titlul „De la Florin Țăran, citiree...”:

„Ziaristica este ca o prostituată. Toți consideră că au dreptul la ea, de parcă ar fi picior de tîrfă. S-a dat drumul la democrație și toți consideră că se pricep

la fotbal și ziaristică. Este aproape înjositor ca despre presă, calitate și problemele ei să discute cel mai mult aceia care cel mai puțin se pricep și sînt chemați și cel mai puțin să vorbească aceia care sînt cel mai mult interesați, adică producătorii nemijlociți, cum se spune, ziaristii. Niciodată nu mi-a trecut prin cap să dau sfat unui medic cum se omoară un pacient sau unui agricultor cum să distrugă producția agricolă de un an, cu toate că pe mine mulți au încercat să mă învețe minte. Lasă, așa sîntem noi, întotdeauna știm ce e bine pentru altul și ce nu e rău pentru noi, iar cel mai bine știm în viață ceea ce altul ar trebui să lucreze.”

- iova -

Clipele prețioase ale familiei lărgite

*„Să ai o amintire cu copiii tăi,
Stai cu ei să vadă că îți pasă;
Nici o jucărie nu poate-nlocui
Clipele prețioase petrecute împreună.”*

Elaine Hardt

James Dobson, referindu-se la familie spunea: ideea ca oamenii să formeze familii a fost a lui Dumnezeu, iar familia încă este o instituție minunată.

Totuși, trebuie să recunoaștem că familia este fragilă. Ea trebuie întreținută și protejată dacă vrem să dureze toată viața. Dacă o ignorăm, ea se usucă și moare ca o plantă fără apă. Tendința naturală a universului este înlocuirea ordinii cu dezordinea. Dacă îți cumperi astăzi o mașină nouă, ea va începe să se învechească chiar în ziua când o aduci acasă. Trupul tău începe să moară în ziua în care te-ai născut. O casă trebuie zugrăvită din când în când. Orice lucru se deteriorează. Chiar și soarele se consumă încet.

Scriptura prezintă această spirală coborătoare a universului și a locuitorilor lui. Regele David a spus: „Tu ai întemeiat în vechime pământul și cerurile sunt lucrarea mâinilor Tale. Ele vor pieri, dar Tu vei rămâne; toate se vor învechi ca o haină; le vei schimba ca un veșmânt și se vor schimba. Dar Tu rămâi același și anii Tăi nu se vor sfârși.” (Psalmul 102: 25-27).

Trebuie să fim conștienți că legea dezintegrării se aplică și în cazul căsniciilor.

Relațiile umane sunt guvernate de același principiu. Tendința naturală a oamenilor este să se îndepărteze unul de celălalt. Aceasta se întâmplă atunci când soții și soțiile sunt prea ocupați sau alte lucruri îi împiedică să păstreze dragostea dintre ei. Dacă nu își fac timp pentru experiență și activități comune care să îi apropie tot mai mult, ei pot pierde ceva prețios. Desigur, lucrurile nu trebuie să fie așa, dar dacă nu facem nici un efort de a anula efectele negative, întotdeauna ne vom îndrepta de la bine spre rău.

Un efort susținut a constituit organizarea, în data de 19 iulie 2001, a unui timp de apropiere sufletească atât între membrii unei familii (la nivel micro), cât și între cei care constituie familia lui Dumnezeu, din Biserica Baptistă Română din Micherechi. Excursia organizată în România, la Stâna de Vale, a purtat cu sine un mesaj extrem de provocator pentru oricare familie prinsă în iureșul amețitor al responsabilităților curente: e încurajator să știm să plângem unii cu ceilalți, dar e extrem de înțelept să creăm momente vesale și plăcute în viața de familie, care să împiedice monotonia și presiunile

prea accentuate. Astfel, alături de drumețiile care mențin tonusul muscular, de grătarele sau fripturile care fac deliciul gusturilor culinare sau jocul copilăresc cu pietrele în pâraul rece de munte, alături de toate aceste note specifice ale unei excursii la munte, părtășia sau meditația în mijlocul naturii create de Dumnezeu fac ca adevărurile eterne și atât de practice ale Scripturii să-și găsească mai ușor rezonanță, străbătută de fiorul urgenței, în mințile și în inimile noastre.

Acolo, în mijlocul naturii am putut înțelege mai clar că, dacă toate lucrurile poartă în urzeala lor legea dezintegrării, familia ca instituție minunată creată de Dumnezeu și familia lărgită a lui Dumnezeu trebuie să lupte din răsuferință, fără să piardă nici un moment obiectivul esențial: trăinicia și fericirea în Dumnezeu.

Așa cum știm să plângem împreună trebuie să învățăm să râdem, să ne relaxăm împreună. Ca dovadă că toți cei 65 de participanți la această excursie, copii, tineri, tineri căsătoriți, părinți și vârstnici au trăit frumusețea clipelor și au descoperit pe deplin menirea lor, la sfârșitul tuturor lucrurilor au ținut să-și exprime dorința și angajamentul pentru o nouă excursie sau mai bine zis pentru un nou timp de dăruire, de cunoaștere, de apropiere într-un spirit de încredere și bucurie.

Nicoleta Burtic

Un om cu totul deosebit

**Fratele Dumitru Rus,
un buni misionar
al zilelor noastre**

Creștinismul s-a născut prin misionarism, trăiește și se răspândește prin misionarism. Cristos Domnul Însuși a fost cel mai important misionar. El a părăsit gloria cerului și a venit pe pământ, să ne aducă vestea bună a dragostei dumnezeiești: „umbla din loc în loc, făcea bine și vindeca pe toți ce erau apăsați de diavolul”, și cel mai important și-a dat viața ca Jertfă pentru mântuirea noastră.

Toți cei doisprezece apostoli au fost misionari. În Evanghelia după Matei 10:1-42, ni se relatează trimiterea lor în misiune. Iar după pogorârea Duhului Sfânt la Rusalii, când au primit puterea de a fi martori, ei au făcut lucrarea misionară începând de la Ierusalim, în Iudea, în Samaria și până la marginile pământului. Porunca Domnului Isus: „Duceți-vă și predicați Evanghelia”, era ascultată și urmată în totul, de toți.

Misionarii au fost și sunt oameni minunați. Numai când privești îndeaproape viața lor, osteneala lor, sacrificiul lor, poți observa frumusețea lor spirituală. Ei s-au dezbrăcat de ei înșiși, au învățat renunțarea,

ascultarea de Domnul, dragostea pentru cei pierduți, și în schimb Domnul le-a dat rezultate minunate.

Un bun misionar al zilelor noastre, care a slujit cu devotament, în cea mai mare parte a vieții sale, este fratele Dumitru Rus, membru al Bisericii Baptiste din Chitighaz. Timp de 40 de ani, în condiții de severe privațiuni ale vieții religioase din Ungaria, dumnealui cu mult sacrificiu, dar și cu mare curaj în virtutea legii dragostei lui Dumnezeu pentru oameni, a predicat mesajul Evangheliei Domnului Isus Cristos românilor din Micherechi, precum și din celelalte comunități românești din Ungaria. În calitate de pastor al Bisericii Baptiste Române din Micherechi, în cei mai grei ani de comunism din Ungaria, fratele Rus va rămâne părintele spiritual, martorul declarațiilor publice ale celor mai mulți credincioși din biserică de a-L urma pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor până în veșnicie. După mai mulți ani, fratele Rus, prin participarea sa la slujba de închinare din Biserica Baptistă Română din Micherechi, duminică, la 30 iulie 2001 a adus o notă de bucurie, dar și de nostalgie în inimile celor prezenți.

Ne rugăm ca Dumnezeu să-l binecuvânteze, să-i dea sănătate și multă bucurie în toate zilele vieții sale. Sperăm ca într-o ediție viitoare să publicăm interviul pe care dumnealui ni l-a acordat, pentru a cunoaște mai bine lucrarea de slujire pe care a făcut-o în Biserica Baptistă Română din Micherechi.

Pastor Daniel Burtic

Familiiile Bisericii Baptiste din Micherechi în mijlocul naturii

Programul de duminică al bisericilor baptiste

Cenadul Unguresc

ora 9.30 și 14.00 – serviciu divin

Chitighaz

ora 9.00 – oră de rugăciune

ora 10.00 și 15.00 – serviciu divin

Micherechi

ora 9.00 – oră de rugăciune

ora 10.00 și 17.00 – serviciu divin

Din biblioteca creștinului

Tara fără bătrâni

Zice-se că într-o țară îndepărtată, tineretul s-a hotărât să ucidă toți bătrânii. „Ce? Tot cei bătrâni să fie mari slujitori ai țării?” Și cât au să-și mai scoată căciula din cap înaintea bătrânilor?

Și, într-o noapte, s-au apucat voinicii de tineri de au ucis toți bătrânii. Numai un fiu mai cu suflet n-a cotezat să-l ucidă pe tatăl său, ci l-a ascuns într-o peșteră unde nimeni nu-l putea găsi.

Atunci a chemat Vodă al țării în sfaturi și în toate slujbele numai oameni tineri. Din toate bărbile marilor sfătuitoari ai lui Vodă n-ai fi putut lega o bidinea, iar din toate mustățile judecătorilor nu puteai alege măcar un fuioarăș.

Dar iată că țara aceea era vecină cu un neam dușman, care ca uliul stătea la pîndă, să pună gheara pe ea.

— A sosit ora, ziseseră cîrmuitorii neamului vecin. Și-au ucis bătrânii, este vremea să pornim război împotriva lor.

Dar cum să înceapă cearta? Și atunci cînd începi o ceartă din senin, tot vrei să creadă lumea că dreptatea este cu dumneata.

— Să cerem noi înapoi de la tinerii vecini funia pe care strămoșii noștri le-ar fi împrumutat-o cîndva strămoșilor tinerilor. De nu ne vor da-o, le ocupăm țara și va rămîne pe urmă a noastră pe vecie.

De fapt, ce funie voiau viclenii de vecini?

— Funia împrumutată de la strămoșii noștri, ziceau ei, era împletită din fire de nisip.

— Ei, nu este treabă mare, zic sfinții lui Vodă din țara tineretului.

O să le dăm funia și pace bună.

Și pe dată toate ulițele răsunară de tobe și de glasul crainicilor, care strigau la răscrucile drumurilor să poștească la stăpînire toți meșterii de frîngîii, că o să le iasă cîștig mare.

Astfel se adunară meșterii toți și le porunciră tinerii de la stăpînire să facă pînă în trei zile un metru de funie din boabe de nisip, că de nu, va fi vai și amar de ei!

Dai în sus, dai în jos... meșterii frămîntă nisipul... îl întind... dar funia nu se putea împleti.

Trecu răgazul, dar de neamul dușman și funia nu se putu face.

Atunci vecinul viclean pornește război împotriva tineretului.

Vai, ce ne facem?! Se întrebau cu toții. Sîntem pierduți!

Și Vodă cheamă la sfat pe tinerii săi sfinți și ținu sfatul din zorii zilei pînă noaptea. Dar nimeni nu putea spune ce-i de făcut.

Iată că între sfinți era și fiul cel de treabă care într-o zi merse la peșteră să-i ducă tatălui său îmbrăcăminte de schimb și ceva de mîncare. Și îl vede bătrînul tată dus pe gînduri și amărît.

— Ce ai, fiule?

— Ce să am? Iaca, stăm rău, că uite așa...uite pe dincolo...

Și-i spuse cu de-amănuntul povestea cu vecinul cel dușmănos.

— Păi de atît vă supărați voi, copii?

Răspundeți la scrisoarea dușmanului așa: „Moșii și strămoșii noștri, cînd au împrumutat funia ce ne-o cereți acum înapoi, au zis strămoșilor voștri: tăiați din funie o bucățică să vă rămînă de probă.

Așa că dați-ne acea bucățică de funie, ca după modelul ei să facem funia întreagă”.

Cîrmuirea tînă trimise răspunsul vecinilor, după sfatul bătrînului, și aceștia, plini de furie, au început să strige: „Tot mai au un bătrîn care să-i povățuiască, că de nu ar avea nici unul, ar fi vai și amar de ei!”.

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 5 august 2001

Aletea	— ora 10.00	— pr. Alexandru Șereș
Apateu	— ora 9.00	— pr. Origen Sabău
Bătania	— ora 10.00	— pr. Ilie Ciocan
Budapesta	— ora 10.00	— pr. vicar Marius Maghianu
Catedrala	— ora 10.00	— P.S. Sofronie,
Episcopală, Giula		pr. vicar Pavel Ardelean
Cenadul Unguresc	— ora 9.30	— pr. Aurel Becan
Ciorvaș	— ora 9.00	— pr. Teodor Marc
Giula II	— ora 10.00	— pr. Petru Pușcaș
Micherechi	— ora 9.00	— pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	— ora 9.00	— pr. Teodor Rocsin
Săcal	— ora 11.00	— pr. Origen Sabău
Veched	— ora 10.00	— pr. Cosmin Pop

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00	— program religios
Mărti	ora 18.00	— oră de rugăciune

Schimbarea la Față

Minunea Schimbării la Față a Mîntuitorului ocupă un loc special în șirul de minuni care-l dovedesc dumnezeirea. Iisus a săvîrșit această minune, cam la șase zile după ce a vestit în Cezareea patimile Sale. Martor la săvîrșirea ei au fost apostolii Petru, Ioan și Iacob, ca să fie mărturia lor legală în fața oamenilor. Mîntuitorul voia să-i încredințeze pe acești apostoli că Acela pe care îl vor vedea pest cîteva zile pîlmuit, batjocorit și răstignit între tilhari, este însuși Fiul lui Dumnezeu.

Locul pe care s-a săvîrșit minunea Schimbării la Față a Domnului este muntele Taborului.

Mîntuitorul i-a chemat cu Sine pe cei trei apostoli ca să se roage. Totuși scopul urcării pe munte nu era numai rugăciunea. Adevăratul scop era acela de a le da celor mai apropiați ucenici o dovadă despre dumnezeirea Sa, ca ei, la rîndul lor, să întărească pe ceilalți în această credință. Ajunși pe vîrfurile muntelui, Iisus a început a se ruga, iar apostolii i-au urmat pilda. Deoarece rugăciunea se prelungea, apostolii adormiră, ne spune Sf. Ev. Luca (XI, 32) și cînd ei s-au trezit l-au văzut pe Mîntuitorul schimbat la față. „Fața Sa era strălucitoare ca soarele și veșmintele Sale albe ca zăpada”.

Cucerii de această strălucire în care li se arată Domnul, apostolii sînt cuprinși de un sentiment de

Schimbarea la Față a lui Hristos

Și după șase zile, Iisus a luat cu sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, de o parte. Și S-a schimbat la față, înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, Moise și Ilie s-au arătat lor vorbind cu El. Și, răspunzînd, Petru a zis lui Iisus: Doamne, bine este să fim noi aici; dacă voiești, voi face aici trei colibe: Ție una, și lui Moise una, și lui Ilie una. Vorbînd el încă, iată un nor luminos i-a umbrit pe ei, și iată glas din nor zicînd: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L”. Și, auzînd, ucenicii au căzut cu fața la pămînt și s-au spăimîntat foarte. Și Iisus S-a apropiat de ei, și, atingîndu-i, le-a zis: Sculați-vă și nu vă temeți. Și, ridicîndu-și ochii, nu au văzut pe nimeni, decît numai pe Iisus singur. Și pe cînd se coborau din munte, Iisus le-a poruncit, zicînd: Nimănui să nu spuneți ceea ce ați văzut, pînă cînd Fiul Omului se va scula din morți.

Matei 17: 1-9

adorare, care îi împiedică să privească și să grăiască la început. Abia mai tîrziu, Apostolul Petru, trezit ca dintr-un extaz, zice: „Doamne bine este să fim aici. Să facem trei colibe: una Ție, una lui Moise și una lui Ilie (MT XVII, 4, Marcu IX, 4).

Un al doilea element în minunea schimbării la față a Domnului nostru Iisus Hristos este apariția lui Moise și Ilie. Arătarea lor este o mărturie că nu este nepotrivire între Vechiul și Noul Testament, ci dimpotrivă, Legea și Profeții îndrumă spre Iisus Hristos.

Mărturia divinității lui Iisus este întărită în această minune încă de un fapt important. Cînd cei trei apostoli se trezesc, îl văd pe Domnul schimbat la față. În același timp, un nor lu-

minos se coboară și îl învâluie pe Mîntuitorul și din nor se aude un glas. „Acesta este Fiul meu cel iubit, întru care am binevoit, pe acesta să-l ascultați”. (Mat XVII, 5, Marcu IX, 6.) Fără îndoială, acest glas al Tatălui Ceresc este confirmarea solemnă a dumnezeirii lui Iisus Hristos.

Minunea schimbării la față a Mîntuitorului a umplut de bucurie inima sfinților apostoli, încît ei n-au putut uita și i-a însoțit mereu în pelerinajul lor pe pămînt. Să viețuim în așa fel, încît să putem împlini voia cea sfîntă a lui Dumnezeu, ca să fim părtași ai slavei celei nespuse pe care Domnul ne-a descoperit-o ca pe o chemare pe muntele Taborului.

Pr. Aurel Becan

File de istorie pentru copiii români

3

Alexandru Ioan Cuza,
Domnul Unirii

Deși vorbeau aceeași limbă, aveau aceeași religie și aceleași obiceiuri, românii au trăit secole de-a rândul în țări sau provincii diferite: Moldova, Țara Românească (Muntenia), Transilvania, Banat, Maramureș, Bucovina, Basarabia.

În anul 1859, cele două principate românești Moldova și Muntenia au reușit să se unească într-o singură țară, sub sceptrul aceluiași domnitor: Alexandru Ioan Cuza. Colonelul Cuza, născut în 1820, era moldovean. A studiat la Paris și în Italia, a participat cu însuflețire la Revoluția din 1848.

În 1857, la Iași (capitala Moldovei) și la București (capitala Munteniei) s-au organizat adunări numite *Divanuri ad-hoc* (divan=adunare, consiliu, *ad hoc* este o expresie latină, înseamnă *cu un scop precis*). În aceste adunări aveau reprezentanți păturile sociale: boierii, burghezii, clericii, intelectualii, țărani. Divanurile ad-hoc aveau ca scop și formularea cererii de unire a celor două principate, cerere pe care au înaintat-o *celor șapte puteri*. Cele șapte puteri erau: Imperiul Habsburgic (Austria), Imperiul Țarist (Rusia), Imperiul Otoman (Turcia), Marea Britanie, Franța, Prusia și Regatul Sardiniei. Aceste țări s-au întrunit la *Conferința de la Paris*, pentru a discuta cererea de a se uni a celor două principate române. Au căzut de acord cu greu asupra unirii și au pus mai multe condiții, printre care și următoarele: noua țară să se numească: *Principatele Române Unite*, iar domnitor să fie ales un principe (prinț) străin.

La 5 ianuarie 1859, au loc în Moldova alegerile viitorului domn al principatului. Moldovenii l-au ales ca domn pe Alexandru Ioan Cuza. La 24 ianuarie 1859, au loc și în București alegerile noului domn. Și în Muntenia este ales domn tot moldoveanul Alexandru Ioan Cuza. Astfel, întreaga lume este pusă în fața faptului împlinit, realizat de voința comună a românilor, așa că marile puteri recunosc unirea Moldovei cu Muntenia. Principatele unite încep să poarte numele sub care țara e cunoscută și astăzi, România. Capitala țării este orașul București, iar domnitorul ei este Alexandru Ioan I, numit de popor și Cuza Vodă. În proclamația adresată țării, Cuza declara cu mândrie: „Unirea este îndeplinită, naționalitatea română este întemeiată. În zilele de 5 și 24 ianuarie ați depus toa-

tă a voastră încredere în alesul națiunii, ați întrunit speranțele voastre într-un singur domn, alesul vostru vă dă azi o singură Românie!

Alexandru Ioan Cuza a domnit scurtă vreme, doar șapte ani. Însă în acest timp, împreună cu primul ministru Mihail Kogălniceanu, a înfăptuit reforme, a depus bazele României moderne. Iată câteva din numeroasele înnoiri economice și culturale, care s-au realizat în noua țară: reforma agrară din 1864, prin care s-a desființat claca și au fost împroprietărit țărani (peste 500 de mii de familii au primit pământ); legea instrucțiunii, prin care învățământul primar de patru clase devine gratuit și obligatoriu; înființarea Universității din Iași (1860) și a celei din București (1863); constituirea la Iași a grupării literare, culturale și politice *Junimea*, condusă de Titu Maiorescu (1863); adoptarea regulamentului de navigație pe Marea Neagră, pentru marina română (1862); România exportă pentru prima oară petrol rafinat (1861); se afirmă oameni de știință (Emanoil Bacaloglu scrie o lucrare în domeniul chimiei, care anticipează teoriile rusului Mendeleev, referitoare la sistemul periodic al elementelor chimice, C. Riureanu obține în 1862, la Paris, medalia de aur pentru inventarea mașinii de *bătut* grâul, Grigore Cobălcescu scrie primul studiu românesc de geologie); apare primul roman românesc: *Ciocoii vechi și noi* de Nicolae Filimon; își publică lucrările scriitori valoroși (Bogdan Petriceicu Hasdeu, Dimitrie Bolintineanu); Mihai Eminescu debutează cu poezia *De-aș*

Stimați dascăli, iubii copii,

printre cele mai importante momente ale reformei învățământului nostru este introducerea în programa școlară a *noțiunilor de cultură și civilizație românească*. Din cadrul acestui domeniu de învățămînt nu vor putea lipsi cunoștințele de istorie a românilor. Cu credința că vă poate fi de folos, *Foaia românească* continuă în numărul de față serialul ce cuprinde cunoștințe elementare despre istoria poporului român. Scurtele „lecții” nu respectă ordinea cronologică, obișnuită în manualele de istorie. Dar la sfîrșitul serialului, aceia care vor urmări număr de număr săptămînalul românesc își vor putea alcătui o carte de istorie; iar cei care în final vor trimite pe adresa noastră *sumarul* acestei cărți, cu titlurile „lecțiilor” așezate în ordine cronologică, vor avea parte de un premiu: o excursie avînd ca scop vizitarea unui obiectiv istoric românesc. Deși e încă vacanță, apelăm la însufleții noștri pedagogi să-și îndrume învățăceii și să-i îndemne să-și alcătuiască prima lor carte de istorie a românilor.

avea... în revista budapestană Familia, a lui Iosif Vulcan (1866).

Marile puteri au subliniat faptul că nu recunosc unirea principatelor române decît pentru atît timp cît va dura domnia lui Alexandru Ioan Cuza. Pentru trîincia unirii, era necesară aducerea unui prinț străin, dintr-o casă nobiliară din Europa. Aceasta este una din cauzele pentru care forțele politice românești au hotărît să-l alunge pe Cuza de la conducerea țării. Astfel, mai mulți politicieni formează gruparea care a rămas în istorie sub numele de *monstruoasă coalitie* și la 23 februarie 1866 îl silesc pe domnitor să abdice de la tron. Știind că e în pericol însuși viitorul unirii, Cuza

nu se împotrivește. Pleacă în exil, departe de țara sa, pe care nu o mai vede niciodată. Și-a petrecut restul vieții la Viena și la Florența și a murit la Heidelberg (Germania), în 1873. Rămășițele pămîntești ale Domnului Unirii au fost aduse în țară, și-și duc odihna de veci la Biserica *Trei Ierarhi* din Iași. Pe tronul României a fost adus prințul Carol Hohenzollern de Sigmaringen, cel care va deveni regele Carol I.

Așa au reușit să-și îplinească o parte a visului de unire într-o țară comună cei de-o limbă, *de-o mamă, de-o făptură și de-o samă*, după cum scria poetul Vasile Alecsandri în versurile dedicate unirii de la 24 ianuarie 1859.

Hora Unirei

1857

*Hai să dăm mîină cu mîină
Cei cu inima română,
Să-nvîrtim hora frăției
Pe pămîntul României!*

*Amîndoi sîntem de-o mamă,
De-o făptură și de-o samă,
Ca doi brazi într-o tulpină,
Ca doi ochi într-o lumină.*

*Iarba rea din holde piară!
Piară dușmănia-n țară!
Între noi să nu mai fie
Decît flori și omenie!*

*Amîndoi avem un nume
Amîndoi o soartă-n lume.
Eu ți-s frate, tu mi-ești frate,
În noi doi un suflet bate!*

*Măi muntene, măi vecine,
Vină să te prinzi cu mine
Și la viață cu unire,
Și la moarte cu-nfrățire!*

*Vin' la Milcov cu grăbire
Să-l secăm dintr-o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotare.*

*Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi și la durere.
Unde-s doi puterea crește!
Și dușmanul nu sporește!*

*Și să vadă sfîntul soare
Într-o zi de sărbătoare
Hora noastră cea frățească
Pe cîmpia românească!*

De ce a fost detronat Cuza

Bietul Cuza, multe drepturi ne-a scos el nouă, țaranelor, și încă avea să ne mai scoată, dacă nu se scăpa c-o vorbă; așa povestea într-o zi, dinaintea unei crîșme, la o mulțime de oameni ce stătea împrejurii, ascultîndu-l cu mare băgare de samă, moș Toader Mustea.

Căci, să vedeți, după ce ne-a fost dat nouă pămînturi, s-a pus rău de tot cu ciocoii. Aceștia l-ar fi mîncat de viu, așa de drag le era. Și-i tot făceau zile fripte într-una. Într-o zi, scos din fire, către boierii ce stăteau înainte: „Să nu mor pînă nu mi-oi face un rînd de curți domnești acoperite cu piei de ciocoi!” Acesta a vîrît în groază pe boieri și de atunci l-au tot pîndărit, pînă ce le-a căzut la îndemînă și l-au scos din domnie.

Studii superioare în România

România oferă pentru tinerii de origine etnică română din Ungaria, și în anul de învățământ 2001-2002, burse pentru studii: 10 burse în învățământul preuniversitar, 20 de burse în învățământul universitar, 5 burse studii aprofundate sau specializare postuniversitară, 2 burse de doctorat cu frecvență, 3 burse de doctorat fără frecvență și 18 luni bursă specializare sau perfecționare.

Selecția candidaților se face numai din rîndul tinerilor de origine română și cetățenilor români cu domiciliul în Ungaria, de către o comisie mixtă a Ministerului Afacerilor Externe și Ministerului Educației și Cercetării din România.

Selecția se va face la Giula, la sediul Autoguvernanării pe Țară (str. Eminescu nr. 1), la data de 13 august 2001, cu începere de

la ora 11.00 pentru candidații din rîndul românilor din Ungaria, și la data de 15 august 2001, cu începere de la ora 10.00, la sediul Ambasadei României la Budapesta, pentru candidații din rîndul cetățenilor români cu domiciliul în Ungaria.

Pentru înscrierea la studii, candidații vor putea depune dosarele constituite la Ambasada României de la Budapesta, pînă la 10 august a.c. (persoane de contact: Cătălina Ani, tel. 1/352-0271, pînă la 5 august a.c. și Nicolae Pahonea, tel. 1/343-5552, după 5 august a.c.). Persoana de contact la AȚRU este Tiberiu Iuhas, șef de oficiu, la care în perioada 5-10 august pot fi depuse și cererile pentru burse de studii în România.

Pentru informații suplimentare și pentru formulare puteți contacta și redacția noastră. - iova -

Concediu, vacanță, odihnă

Aceste cuvinte magice preocupă în zilele de vară pe toată lumea. După vîrstă și preocupări, unii au vacanță - elevi, profesori, cadre din învățămînt, alții au concediu - cei din cîmpul muncii. Dar încă nimeni nu a declarat că i-ar ajunge zilele de odihnă, fie ele zile de vacanță sau concediu. Dar toată lumea este de acord: aceste zile trebuie (sau ar trebui) petrecute în altă parte, într-un alt mediu, în alte regiuni, într-un alt peisaj, care să fie cît mai diferit de mediul zilnic. Iar preocupările din aceste zile, la fel, să fie cît mai variate și cu totul altele decît în zilele obișnuite ale anului. Și încă un lucru îl susține toată lumea: cea mai plăcută odihnă este cea petrecută într-o regiune pitorească, într-un mediu natural frumos, fie la malul apei, pe litoral, la munte. Dar frumos poate fi și timpul petrecut într-un oraș minunat, într-o așezare care oferă multe atracții turistice, culturale, naturale. În cele ce urmează, am cules cîteva impresii de actualitate în acest sens.

Erica Cserhádi,
Giula

- Vara este anotimpul meu preferat, pentru că e cald, timpul este frumos și parcă și oamenii ar fi mai veseli. Deoarece încă sînt studentă, numai în această perioadă sînt liberă. Deci îmi place să petrec acest timp cît mai mult cu prietenul meu și cu alți prieteni sau buni cunoscuți. Vara în primul rînd îmi place să fiu la mare, la plajă sau în apropierea unui lac sau rîu. Cu plăcere cutreier și munții și pădurile din Ardeal. În anii precedenți ne-am simțit foarte bine la Năvodari, la Mamaia și Eforia ca invitații statului român. În acest an am fost la Abádszalók și aș vrea să vizitez și Beach house-ul din Siófok.

Barbara Pátca,
Micherechi

- Îmi place să mă duc în mai multe părți. Marea îmi place pentru scăldat și pentru plajă, dar mă atrage mult și aerul de la munte. Dacă vrem să ne petrecem zilele de odihnă împreună cu familia sau cu prieteni într-o zonă muntoasă, călătorim în România, iar dacă vrem să simțim mirosul apei, alegem astfel de locuri. De obicei în fiecare vară plecăm la Balaton, care înseamnă multă tihnă și în același timp o petrecere plăcută atît pentru mine, cît și pentru familie. Aici nu trebuie să mă gîndesc la lucruri serioase, la locul de muncă, la ziua de mîine, doar să stau liniștită fără gînduri. Asta-mi place în vacanță.

Tünde Cefan,
Micherechi

- În cel mai călduros anotimp, prefer timpul pe

mare sau în munți. Dacă depinde de mine aleg mări de apă, pentru că acolo pot să fac baie și totodată mă bronz pe gratis. Ce înseamnă pentru mine vacanța? Absolută odihnă și trîndăvie, adică lene în sens pozitiv. Dar normal că și din aceste ieșiri îmi place să petrec acolo cît mai mult, cîte două săptămîni. Nu am un loc preferat, la care mă reîntorc în fiecare an, vreau să vizitez locuri necunoscute de mine și să descopăr farmecul lor.

Adriana Santău,
Chitighaz

- Deoarece îmi place foarte mult tot ce este en-

trecut în apropierea apelor. În vara acestui an, împreună cu prietene și prieteni am

făcut o excursie la Lacul Tisa. Fiind vremea frumoasă, am stat mult la plajă, am jucat sporturi legate de apă, am făcut călătorii cu vaporul. A fost o distracție plăcută! Sper să mai avem ocazia să facem baie. Dar nu numai aici, în apropiere, la Băile Cetății din Giula, deoarece vacanța nu s-a terminat!

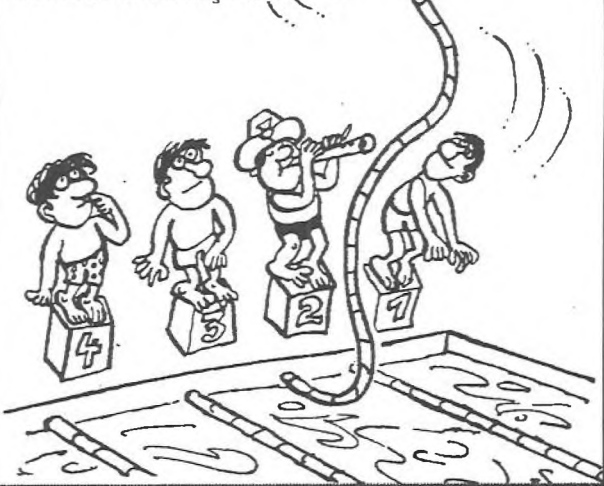
Mariana Stan,
Chitighaz

- Călcuța aceasta nu se poate suporta altfel decît la

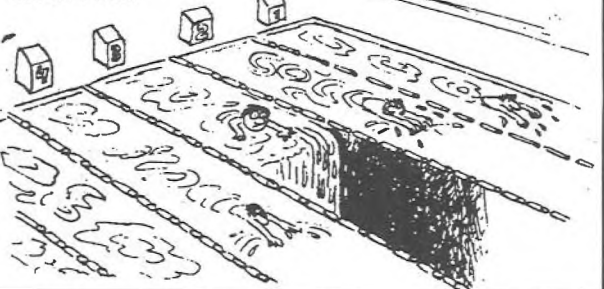
glez, oamenii englezi, modul lor de viață, mentalitatea lor, limba lor și nu în ultimul rînd țara lor, mi-ar plăcea foarte mult să vizitez în vara aceasta Anglia. Pentru mine înseamnă mai mult să călătoresc prin orașe, să văd atracțiile de acolo: muzee, parcuri sau diferite clădiri renumite, decît să stau la plajă. Totdeauna mi-a plăcut mai mult să mă deplasez, să mă duc, să vin să merg și să descopăr noi lucruri valoroase, necunoscute.

Concurs internațional

Un vis rău

Curs de înot

Vrem să transmitem copiilor noștri nu numai limba, ci și cultura românească

Povestea începe așa că o fată tânără, după terminarea Liceului Românesc din Giula, se înscrie la facultatea de stomatologie din București. Este printre acei puțini români din Ungaria, care la sfârșitul anilor '80 studiază în capitala României. Cîțiva ani mai târziu, în cercul de prieteni, Maria îl cunoaște pe Marius, cu care – după terminarea studiilor – aduc o decizie pe o viață: se căsătoresc și se stabilesc în Ungaria. După un an, numărul familiei crește la trei, iar cu doi ani în urmă, la patru.

Marius Ianoș și Maria Gurzău ne-au atras atenția pentru că deși sînt o familie mixtă (Marius fiind pe jumătate ungar) și trăiesc într-un oraș maghiar din județul Bichiș, se străduiesc să transmită copiilor lor limba și cultura română.

– Cum ai ajuns la decizia să-ți faci studiile superioare în România? – o întreb pe tînăra mamă, originară din Micherechi.

Maria: După încercări nereușite în Ungaria, și ținînd foarte mult la această profesie pe care mi-am dorit-o întotdeauna, am hotărît să-mi înaintez dosarul la facultatea din București. Nu pot să zic că primul an a fost ușor. Mi-a fost foarte greu. Nu știam destul de bine limba, eram totuși într-un mediu neobișnuit. Dar aceste cîteva luni le-am uitat ușor, iar acum, după șapte ani, dacă mă gîndesc la anii petrecuți în București, simt că au fost cei mai fericiți și veseli ani din viața mea. Aici l-am cunoscut și pe viitorul meu soț, pe Marius.

– Cum a fost primită o tînără româncă din Ungaria, în cercurile de acolo?

Marius: Cînd ești tînăr, și mai ales cînd ești student, nu se pune așa problemă. Maria a fost la fel ca noi, oricare, sosiți din diferite părți ale țării. Era interesant, dar nu era ceva extravagant. Și pentru ea a fost o curiozitate că eu, fiind oltean, născut în orașul Caracal, vorbesc și ungurește. Din partea mamei sînt ungar. Ne-am cunoscut pentru că aveam mulți prieteni comuni, ne-am plăcut, și de aici încolo nu se mai pun probleme.

– După terminarea studiilor ați hotărît să rămîneți împreună, să vă căsătoriți. Era sigur unde vă stabiliți?

Marius: Pentru mine absolut nu a fost ușor, pentru că am venit într-o țară străină. Cu toate că știam

destul de bine limba maghiară, nu a fost o decizie ușoară. Dar Maria avea obligații, de care trebuia să ne ținem.

Maria: Eu am primit

dacă n-aveau nevoie de mine... Aceasta a fost o mare durere pentru mine, deoarece, fiind patru copii la părinți – eu cea mai mică – mi-aș fi dorit foarte mult să stau cu părinții, în casa unde am crescut. N-a fost să fie așa... Deci, eram obligată să-mi caut de lucru în județ. Așa am ajuns prima dată la Mezőkovács-háza, iar apoi aici, la Mezőhegyes, unde stăm și acum.

– Cum a fost să vii acasă cu diploma obținută în România?

Maria: A trebuit să dau niște examene, dar nu a însemnat absolut nici o diferență că nu mi-am făcut

în viața voastră și cea mai mare bucurie a familiei: vi s-a născut primul copil...

Maria: Marius, care poartă numele tatălui său, s-a născut acum cinci ani și jumătate, iar fetița noastră, Cati, are doi ani și jumătate. Îi iubim foarte mult. Îi învățăm să vorbească și românește, pentru că este un lucru normal și natural în familia noastră să vorbim două limbi.

Marius: Adevărul este că Maria este cea care le vorbește mai mult ungurește, iar eu numai românește. Marius vorbește frumos ambele limbi, iar Cati este mică încă și vorbește puțin, dar înțelege totul.

exemplu, cînd copilul vine de la grădiniță, unde aude toată ziua numai limba maghiară, să nu-ți răspundă în ungurește?

Marius: Pentru asta e nevoie și din partea părintelui de un anumit fanatism, o consecvență puternică. Dacă-mi răspundea ungurește, m-am făcut că nu-l aud, nu-l înțeleg. Asta este o încercare și pentru părinte, dar trebuie să crezi foarte serios în acest lucru. După un timp devine și pentru copil foarte normal că îți răspunde în limba în care-l întrebi.

– Se spune că dacă vrei să-ți păstrezi limba, trebuie să o îngrijești în familie și la școală. Dacă veți rămîne la Mezőhegyes, copiii voștri nu vor putea învăța la școală românească. V-ați gîndit, cum va fi în viitor?

Maria: Niciodată nu știi ce-ți aduce soarta, dar deocamdată așa se prevede că rămînem aici, pentru că serviciul ne leagă de acest oraș. Copiii vor învăța la școala de aici, deci va fi mare responsabilitatea noastră, a părinților și, bineînțeles, a bunicilor, ca ei să nu uite limba română.

– Ca să-și simtă originea, legăturile, credeți că numai de limbă are nevoie un copil? La școală va învăța despre istoria și cultura maghiară. Dar ce va fi cu cunoștințele românești? Să te simți român e suficient să știi limba?

Marius: Dacă Marius va merge la școală, ne-am gîndit să-i căutăm un profesor particular (poate găsim unul în Bătania), care l-ar învăța – paralel cu maghiara – să scrie și să citească în limba română. Istoria poporului și valorile culturale o să i le spunem noi, părinții. Știu că la școală nu așa va învăța, de exemplu, istoria popoarelor din Bazinul Carpatic, cum o va auzi de la noi, dar cred că un copil din familie românească trebuie să cunoască și alte adevăruri. Deocamdată – și cred că și primele impulsuri înseamnă foarte mult – amîndoi sîntem suporterii echipei Steaua.

bursă atît din partea statului maghiar, cît și de la județul Bichiș. Deci, eram obligată ca, după încheierea studiilor, să mă angajez în județ. Dar am primit ajutor financiar și din partea primăriei din Micherechi, care tot timpul cît eram la București îmi promitea că mă va ajuta și mă voi putea angaja în satul meu natal, ca dentistă. Aceasta a fost prima palmă pe care am căpătat-o de la viață, cînd că, întorcîndu-mă acasă, conducerea Micherechiului s-a răzgîndit și n-a mai vrut să mă angajeze. N-am înțeles logica: de ce m-au sprijinit,

studiile în Ungaria. În primele cîteva săptămîni și luni, sigur că mă gîndeam mai mult în românește, pentru că am învățat termenii tehnici în această limbă, dar asta n-a însemnat nici o greutate.

– Marius, tu lucrezi la Orosháza. Cum te-ai obișnuit cu colegii?

Marius: La început nu mi-a fost ușor, dar cu timpul te obișnuiești. N-am avut probleme nici cu colegii, nici cu șefii mei, dar totuși eram un pic străin. Azi nu se mai simte această diferență. Numai munca depusă contează.

– După scurt timp, a sosit

– Oricum, este interesant că tu, Marius, care ești pe jumătate ungar, tot tu ești și cel care ții mai tare la limba română, iar Maria, care este din părinți români, ține la limba maghiară.

Marius: Nu se pune întrebarea ca copiii noștri să știe și maghiara. Micuțul Marius, la vîrsta de trei ani, cînd s-a dus la grădiniță, vorbea deja ambele limbi foarte bine. Nu a avut nici o problemă. Nu încurca cuvintele. Eu cred că un copil poate să învețe în același timp și mai multe limbi. Totul depinde de părinți.

– Dar cum ai ajuns ca, de

Nunta și uspățul la Chitighaz

După ce tinerii îndrăgostiți s-au „credințat”, au anunțat la casa satului dorința lor de a se căsători și au întocmit lista celor invitați la nuntă. Au ales persoana chemătorilor, pălăscarilor, a lăutarilor și a fetelor de cunună, a „meseleancelor”.

Chemătorii și pălăscarii erau aleși atât din partea mirelui, cât și din partea mi-

Chitighaz chema la nuntă în felul următor:

„Deie Dumnezo, voie bună,
Cu pălăscarii dimpreună!
Noi sintem mînași dă la
june și mireasă

Ca să viniți p-on ceas, pă
două,

Batăr pă nouă,
La on pahar dă băutură,
Să ne facem voie bună.”

— Mulțumim, Dumnezo

Sosirea mirelui la casa miresei și peșitul fetei, care se numește „colăcărie”

resei. Numărul lor depindea de starea materială a familiei și de numărul invitaților. La nunțile mai modeste se alegea câte unul, la nunțile mai mari se alegeau câte doi chemători.

Ei porneau la drum pe jos sau cu bicicleta, uneori cu căruța cu cai, fiind frumos împodobiți cu „lipideauă” și „față de masă”. Rechizitele pălăscarului erau: clopul cu „prime” și „cocotori”, „pălăscă”, „iaga” cu vin sau țuică, „bîta împriată”. Ei invitau neamurile și prietenii la nuntă. In-

le deie noroc! — a fost răspunsul. După invitația la petrecere a urmat îmbierea gazdei cu băutură. Dacă o gusta, asta însemna că va veni la uspăț. Cu o săptămînă înaintea nunții încep pregătirile: bărbații au construit cortul în curtea casei; femeile au copt colaci, prăjituri; făceau „aluate”: tăieți și gîrtene; ciupeau găini; bărbații tăiau vițel, miel sau porc.

În ziua cununiei, neamurile mirelui se adunau la june, rudele miresei la mireasă, îmbrăcați în haine de sărbătoare. Au fost primiți

Mîncărurile se făceau de femeile din rudenie în căldări mari

trarea în casa invitaților și așteptarea chemătorilor era act sărbătoresc. Pălăscarii au învățat diferite formule de chemare. Petru Purece de la

cu „plăcintă” și cu băuturi. Porțile erau împodobite cu flori, verdețuri și cu hîrtii colorate.

Personajul central al zilei

era mireasa, îmbrăcată în rochie lungă albă, iar voalul cădea în falduri pînă la pămînt și cununa de mirt pe cap și un buchet de flori (obiecte rituale ale nunții, simbol al trecerii în noul statut social). Alaiul miresei aștepta sosirea nuntașilor din partea mirelui.

Junele era îmbrăcat în haine negre și cămașă albă cu o crenguță de berberoc la piept. Cînd alaiul a fost gata de drum, pălăscarul a chemat toți oaspeții, care se înșirau. În față stăteau chemătorii, apoi mirele însoțit de o verișoară. Apoi veneau pe rînd nașii, părinții, feciorii și fetele de cunună numite „meseleance”. Erau șase la număr, trei din partea mirelui, trei din partea miresei. Capul lor era împodobit cu „perșene” și „crenguță dă uspăț” (cununi de nuntă).

La Chitighaz sosirea mirelui la casa miresei și peșirea miresei este un moment important, numit colăcărie. Rudele mirelui și mirele însuși erau supuși la diferite probe, numai după acestea merita feciorul să primească de soție fata iubită.

Prima dată îi arătau o mătură îmbrăcată în haine de femei, apoi aduceau o babă, după aceea o fetiță. Numai după aceea au adus mireasa, iar grăitorul trebuia să o plătească. După cum m-a informat Sofia Gros (Hinăr), la această nuntă ea a fost „guda”, a stat în ușă, a așteptat sosirea alaiului mirelui. Avea în mînă o sită plină cu crenguțe de bucsuși, numite „pene de uspăț”. Aceste crenguțe guda lea vîndut pe bani, pentru mireasă. După ce mirele a primit mireasa, nuntașii se rînduiau după reguli stabilite de comunitate și porneau spre biserică, unde se oficia cununia religioasă. Pe drum sunau strigături:

„Frunză verde dă hîrtie
Noi mergem la cununie
Clopotele ar suna
Tînării s-or cununa”.

După cununie, după jurămîntul de credință, mireasa este însoțită de mire, de soțul ei. Cu toții se îndreptau spre casa socrilor mari, dar nu se duceau pe

același drum. De obicei, cite un om ieșea din convoiul nunții cu o sticlă de băutură și îi îmbia pe cei ce priveau alaiul. Cînd alaiul de nuntă se apropia de casa

adică „mulătesc” cu voie bună. Între timp se fura pan-toul, „topanca” miresei, iar nașul trebuia să o răscumpere cu bani.

La miezul nopții a urmat

Alaiul, întorcîndu-se de la cununie spre locul uspățului

socrilor mari, oamenii chiuiau strigături:

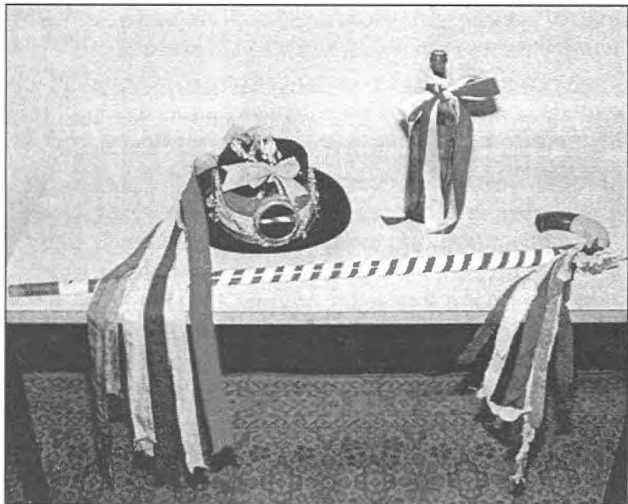
„Bucură-te soacră mare,
Că v-aducem noră tare.

Noră tare și frumoasă

Cum vă place dumnea-voastră”.

Ajunșind la poartă, femeile aruncau peste tînăra pereche sare, pîine sau grîu, să se sporească ca grîul. Iar cîteva femei băteau tipsiile

jocul miresei pentru bani. Bani sînt adunați într-o sită de nașul tinerilor, numărați și predați miresei. La sfîrșitul jocului, junele joacă din nou cu mireasa, o răpește și o duce într-o altă cameră unde își scoate rochia de mireasă și se îmbracă în cea de nevestă. Tot atunci, mireasa își schimba și gîteala capului. Pletele au fost le-

Rechizitele pălăscarului: clopul cu prime și cocotori, pălăscă și bîta cu prime

una de alta ca să țină de parte spiritele rele. Nuntașii au fost primiți cu masa pusă, cu prăjituri și băuturi. Mîncărurile gătite de femeile din rudenie, în vase mari. La masa mare se rosteau orații, strigături. Mîncărurile erau servite de pălăscari și de neamuri mai apropiate.

„U-iu-iu, că iu mă tiamă,
Găina-i bună dă zămă,
Și cocoșu dă friptură,
Fata sărutată-n gură”

După cină începea dansul, cînd oamenii petreceau,

gate în coc. Despre acest moment se spunea că o „învelesc”. Înelitul miresei era semnul trecerii din rîndul fetelor în cel al nevestelor. Petrecerea continua pînă dimineața.

Cînd musafirii, „goștii”, plecau de la nuntă acasă la despărțire strigau „duca”:

„Cine-o duce, în gură o țuce,

Cine-o are și mai tare!”

Maria Sarca Zombai
(Fotografii din arhiva autorului)

Adam Müller-Guttenbrunn

1852–1923

„Șvabii au dat literaturii germane doi mari scriitori, care au o deosebită importanță și pentru noi români. Întîiul a fost Lenau, poetul melancoliilor și al duioșilor cu glas de trestii, cu al cărui suflet se simțea așa de înrudit Eminescu în cîntarea iubirii, a naturii și a amintirilor cu patimă elegiacă. Prin Eminescu s-a răsfîrnt iubirea noastră asupra lui Lenau mai mult poate decît asupra oricărui alt liric german. Al doilea scriitor șvab de însemnătate pentru noi a fost Adam Müller-Guttenbrunn, care în Banat ne-a cunoscut de aproape rosturile și ne-a înfățișat în scrierile sale totdeauna într-o lumină simpatcă, arătînd iubirea noastră de pămînt și de cer, stăruința noastră întru obiceiurile vechi, însușirile dirze ale singelui nostru, care nu arareori s-au descărcat în luptele politice ale bănățeanului. Un scriitor care a trăit între noi, cunoscîndu-ne nu numai din auzite, a găsit pentru adevăratul popor românesc un cuvînt frumos.”

Lucian Blaga

Remarcăm tipologia interesantă și vie a acestor fragmente, din care se detașează figura lui Georg Trautmann, intelectual profund atașat alor săi. El se întoarce acasă din America și se angajează cu un rar devotament în susținerea concepțiilor săi atît în lupta ce o duc cu stăvilirea apelor, cît și în lupta pentru drepturi politice. Drept, cinstit și cumpănit, primarul comunei Karlsdorf, Klugsbaltzer, are în el trăsături populare șvabești dintre cele mai caracteristice. Viziunea satirică a prozatorului animează cu grijă pentru nuanțe o întreagă galerie de tipuri din cercurile conducătoare, unde oamenii de bune intenții sînt copleșiți de politicieni influenți, de guvernanți care „se aleg” la sigur, ministeriabili căpătuiți și deputați pentru care scrutinul este un prilej de intrigi țesuse abil. Remarcăm în aceste pagini scrise după o lungă absență a scriitorului de pe meleagurile natale, atenta și exacta descriere a particularităților și a atmosferei locurilor bănățene. De asemenea, ca și în alte scrieri, Müller-Guttenbrunn înfățișează veridic, cu admirație și afecțiune, viața concetățenilor săi români, pe care îi considera, în deplin respect al istoriei, ca urmași ai vechii populații romanizate a Daciei. Alăturat, un capitol din romanul „Micul șvabi”.

Micul șvab

(fragmente)

Cum a ajuns un fiu de țaran la școala latinească și de ce n-a trecut clasa

Mă cheamă Johann Mergl și sînt șvab, șvab din Banat. Dar fiind al treilea fiu la părinți, iar tatăl meu țaran cu numai jumătate de loc, nu puteam rămîne și eu acasă. Să împărțim o jumătate de gospodărie țărănească la trei feciori nu se poate, fiindcă țărani trăiesc pe un sfert de gospodărie mai rău decît pâlmașii. Drept e că micii gospodari își au locul lor în rai, unde pot strînge și trei recolte pe an, fără a semăna măcar o dată!

Fratelui meu cel mare, Peter, i-a fost deci hărăzit să vadă de casă și de gospodărie, pe Jakob l-au dat să învețe rotăria, iar eu trebuia să urmez mai departe școala. Cîțiva ani de-a rîndul roadele au fost bogate, se făcuseră și prune și struguri, șlibovița, pe care tatăl meu a fiert-o el însuși, o vîndu singur la mușterii buni și primi pe ea un preț frumos. Și părinții mei, întrecînd măsura, luară hotărîrea să mă trimită să învăț tocmai la școala latinească din Timișoara! Urma să mă fac popă sau vreo altă goană mare.

Întîmplările astea se petreceau prin anii șaizeci, înaintea războiului cu prusacii.

Și așa am ajuns eu să stau la oameni cu totul străini, pe care mama îi cunoscuse la piață, cînd își vindea la oraș, la tîrgul de peste săptămînă, untul și ouăle, fructele și legumele. Dar – de ce să mă plîng? – am dus-o destul de bine acolo. Am nimerit într-o familie de funcționari vienezi, ba am găsit și un coleg de școală ce mă ajuta mult la latinească, limbă care nu voia să intre de fel în capul meu de șvab. În această familie de treabă am simțit că încetul cu încetul mă fac alt om și încă unul care vorbește o limbă aleasă, ca domnii, și, colac peste pupază, profesorii de la gimnaziul piariștilor mă mai și simpatizau.

Împăratul va fi în curînd încoronat rege al Ungariei și atunci va începe o eră nouă. Dar nu și una bună.

Mi-aduc aminte aievea de ora la care au fost spuse vorbele acestea și chiar de lampadarul din Piața Domului, pe lîngă care trecusem tocmai atunci. Pe urmă am ajuns în fața vechiului han „La cei șapte prinți electori” și domnul Schönwetter arăta spre fresca ce împodobește fațada casei. Peste cincizeci de ani se va numi „La ultimii șapte șvabi” zicea, și era amărăciune în spusele lui.

Discuția asta mi-a lăsat o impresie adîncă! Nu-mi prea puteam explica ce se va întîmpla cu noi, știam eu că erau mii și mii de șvabi și, cum adică, peste cincizeci de ani numai să rămînă ultimii, doar șapte, și încă pe firma unui birt? Pe ceilalți ne vor ucide oare?

– Da’ de unde, prostule, mă lămuri Joseph, vă vor maghiariza, urmează să deveniți unguri! Iar noi ne întorcem din nou la Viena. Mama încă nu știe, dar mie tata mi-a destăinuit totul.

Taina asta m-a întristat teribil și doamna Schönwetter a aflat-o de la mine. Dar o presimțise și ea mai de mult. Și de îndată au curs iarăși lacrimi din ochii ei frumoși albaștri-cenușii.

– Da, băiete, funcționarii nemți vor fi destituiți și în locul lor vor veni alții, unguri, îmi con-

firma ea. Va fi o jale mare, mii de familii vor fi nevoite să plece. Și tu va trebui în curînd să-ți cauți altă gazdă.

Plîngeam și eu. Astfel ne-a surprins domnul Schönwetter care a venit astăzi mai punctual decît oricînd la masă. Și, totodată, mai necăjit ca oricînd.

– Ai aflat deja? Întreabă el mirat, puteam să-mi închipui... Voiam să vorbesc cu tine abia după ce totul va fi fost hotărît definitiv.

– Și e hotărît? Sări ea.

– Da... În trei luni putem să ne facem bagajele. Primesc ca despăgubire salariul pe un an. Atît. Reîncadrarea mea dîncolo, în Austria, „va fi luată în considerare în limita necesităților”, spuse el parodiind limbajului administrativ.

Și la gimnaziu erau frămîntări. Brusc, la mijlocul anului școlar, s-a produs seismul. Cîțiva dintre profesori începură să-și predea materia în limba maghiară, alții stîlceau limba cum puteau. Numai doi, profesorul de germană și cel de științe naturale, rămaseră la vechea limbă de predare. Noi, elevii, eram pur și simplu derutați. Școala elementară de patru clase nu ne-a pregătit în nici un fel pentru o asemenea cutezanță și seriozitatea gimnaziului s-a năruit dintr-o dată. Părea să fi devenit cu totul indiferent dacă cineva învață sau nu, era de ajuns să poată răspunde unguerește. Predarea limbii germane a fost limitată la două ore pe săptămînă, iar cea a limbii latine la patru, în schimb erau prevăzute șaisprezece ore de limbă maghiară. Chiar și noi, elevii dintr-a doua, rîdeam de o asemenea încurcătură.

De îndată ce tatăl meu a aflat ce se întîmplă la Timișoara, luă bine seama. Nu auzise pînă atunci nimic despre faptul că se urmărește maghiarizarea școlilor. El însuși pripepu tot atît de puțin unguerește ca orice om din sat și totuși reușise să se descurce peste tot. Era folositor să înțeleagă puțin limba valahă, adică română și aceasta a învățat-o acasă de la argați și de la zilieri, iar în timpul călătoriilor în Ardeal și-a întregit cunoștințele. Mai mult nu-i era necesar. Își dăduse seama de îndată că or să se strice lucrurile și cu școala mea și că eram în pericol. Înțelegea el că nu puteam învăța două limbi străine într-o altă limbă care-mi era deopotrivă străină.

Așa se încheie și prima mea incursiune în viață. M-am lovit (și nu știam) de un mare eveniment istoric, „renașterea Ungariei”, și am fost aruncat din nou înapoi în satul meu. Nu bănuiam ce-avea de gînd să facă tata cu mine, acum cînd m-am întors acasă ca elev cu clasa netrecută. Mi-era și indiferent, căci m-a apucat groaza la gîndul că trebuie să învăț unguerește, latinește și grecește. Ș-apoi văzusem atîtea lucruri care m-au dezgustat. Feciori de țărani șvabi, elevi de gimnaziu ca mine, începură dintr-o dată să poarte pantaloni unguerești, ba mai și ocoleau marțea piața, unde mamele și surorile lor vindeau orășenilor găini, unt și fructe. Ei urmau moda nouă și le era rușine că sînt nemți. Decît așa, mai bine să conduc caii fratelui meu Peter la arat sau să fac pe porcarul satului...

Șanse pe care le avem... încă

Cetățanu dă rînd pã care-l interesează on pic cile ce se petrec în sinu mănunchiului dă români dîn patrie noastă, dă multe uări sãntãlnește cu ziceri cum sînt: *pãstrarea tradițiilor populare, comorile noastre strãmoșești, tezaur folcloric* și multe altele. Numa cã pãntru cetățanu dă rînd tãte aște aproape cã nu-nsamnã nimica. Dîn mulțime dă cunoștințe pã care le-am adunat d-o viață, și cunosćind în dăaproape felu dă gîndire a cetățanului dă rînd, pãre-re care mi s-o format în legãturã cu problema asta îi cam dureroasă. Hai și vã spun o pildã concretã.

Pã bace Toader Fãrina (Teodor Șimonca) dîn Chitighaz l-am cunoscut și io bine, încă dă tînãr. Cînd lucram împreună, uã ne așezam la on pãhãrel dă vin, nu o datã vorbem noi dă

Teodor Șimonca

soarte și treburile români-mii noaște, dă limba noastă și dă pericolu care o pîndește, da și mai mult dă felu nost dă trai dî pã vremuri, de petreceri cu hididuși, dă sãrbãtori cu umblatu cu turca, dă jocurile dă dumineca, ș-așe. Da și mã credeți, nici bace Toader, nici jenerație dă vrsta lui habar n-or avut ce-nsamnã *tradițiile populare, bogãție folcloricã, tezaur* și d-aște c-aște.

Da sã rãmînem tã la bace Toader, și sã ne gîndim la sutele dă povești pã care iel le-o învãțat dîn prunciie; cînd o-avut cui, le-o povestit o viață-ntreagã; cînd nu pre o mai avut cui le spune, fãce repetiție și noapte, numa și nu le uite; apu cînd o vînit cineva la iel cu magnetofonu, iel o fost cel mai fericit om, vãzînd cã pã cineva îl mai întãresazã poveștile lui îndrãjite. Apu și mã credeț cã bace Toader așe s-o dus dîntrã noi cã n-o știut ce-nsamnã *tradițiile populare, bogãție* uã *tezaur folcloric*...

Da l-am avut noi și pã bace Vasalicã Gurzãu, pã bace Mihai Purdi și alț povestitori vestiț. Numa cã cultura noastă popularã nu stã numa dîn povești. Și ne gîndim numa la jocurile noaște dă tãtã mindreața, la horile dîn bãtrîni, la datinele dă sãrbãtori, la horile mor-

tului, la nunțile dă pã vremuri și multe altele. Apu n-ar trebui sã ne uitãm nici dă cãșile în care ne-or trãit bãtrîni noști, dă portu lor, dă mîncãrile lor, dă felu cum or crescut animalele, cum or lucrat pãmîntu, dă meșteșugurile lor, ș-așe.

No-apu, dacã ne gîndim la d-aște, și aducem aminte și dă cei ce-or fost întrã noi, – c-așe sã cuvine, – da tãtatunci și nu ne uitãm nici dă cei pã care-i avem întrã noi... încă! *Magnetofone* amu avem dãstule, tînãri învãțat dîn ce în ce mai mult, bani pîntru teluieli sã pot cîștiga dîn mai multe izvoruri, așe cã numa dîn voință avem cam puțînã. Uare nu s-ar pute face ceva, ca și voință și creascã împreună cu șansãle pã care le avem... încă?

Sandu Popa

Anecdotã dîn familie

Nelu, cel mai mare nepotuț d-a mneu, cînd încă umbla în clasa întie, vine acasã și-l întrebã pã tatã-so:

– *Tãticule, spunem mie cui i sã zice cã are sînțu umorului?*

Tatã-so dînt-una îl lãmurește:

– *La acela om îi zicem cã are sînțu umorului care știe sã povesteascã multe glume, și care înțãleje glumele.*

Nelu, parcã ar fi așteptat un asemenea rãspuns, dãloc îi zice:

– *Atunci tu nu ai sînțu umorului, tãticule.*

– Cum așe? Dîr ce gîndești tu una ca asta? – Îș întrebã pruncu pãrintele.

– *D-apu d-aceie, cã tu numa la pedepsealã te pricepi bine.*

Voarbe cu tîlc dîn Bãtania

1. Roata cît sã ridicã sus, atîta picã-n jos.
2. Nu iese lunjime fãrã sîrșit.
3. De unde nu iese foc, nu iese nici fum.
4. Precum i-e capul, așe i-e și cãciula.
5. Cel ce doarme mult, puțîn trãiește.
6. Mai bine o pace strîmbã, dîcît o judecatã dreaptã.
7. În multe rînduri și omul prost are dreptate.
8. De multe ori nu-i calacu aceluia cui se numește.
9. Inima mare face prînzul mic.

Mircu Mureșan

"Ciufulituri" dîn Chitighaz

MIHAI, coadã dã ai, frunzã dã nucã, drac sã te ducã!

DIORDIOC, suflã-n foc. Focu s-astînje Diordie-apuc-a plînje.

MITRU, pîrlitu, be zamã cu blidu.

FLOARE, buboare, picurã gãina, tãtã be beșina.

NUȚU, buțu dîn Bãnat, pușcã uala cu cîcat. El o pușcã, el o mușcã.

CHICINAȘ, gurã dã caș, hai la noi sã-ț dau sãlas, în cocior cu rețãle, sã-ț cace mustețele.

Mince, mince, cap dã pește, pînã-i lume nu-i mai crește.

(Lucia Borza, Izvorul, 1983/2)

Glumã

Un tatã își sfãtuește pruncu lui zîcînd:

– Pruncu mneu, nu juca cãrți, cãci îți poți pierde toatã avere. Mai ales cu jocul 21.

Bãiatul îi rãspunde:

– O, tatã, 21 îi foarte bine, numai cu 22 se pierde mult.

(Mircu Mureșan, Izvorul 1985/2)

Am citit cã...

O nevastă tînãrã, cu on pruncaș dã 4-5 ani, o fost nevoitã sã fugã dînt-on sat în altu dîn fața bãrbatului bãutor. Inde-o prinde bãrbatu, mai nante-i fãgãde cã n-a mai be, și cã s-anșimba, și c-a fi bine. Da dup-o vreme o-nceput sã nu-i mai creadã. Atunci ista o lua la o mamã dã bãtãie. Pînã la urmã nevasta o luat lume-n cap.

Cu pruncașu la ie, coatã locuri inde nu u-a afla bãrbatu-so. Rãmasã fãrã bani, fãrã lãcaș și fãrã loc dã muncã. Amu numa dîn bunãvoie oamenilor trãiește cu pruncașu înt-on sãtuleț nãcunoscut. Cã, dacã-i silitã sã fugã dînt-on loc înt-altu, nici statu n-o poate ajuta. În casa unei familii, inde o ajuns amu nici electricã, nici sporhert, nici macar on șifon. Numa credința i-o rãmas. Credința sã-nceapã dîn nou, apu iarã dîn nou ș-așe. Apu ie crede. Crede cã i s-a-nșimba viața. Crede c-a pute începe dîn nou.

Cînd am citit întîmplare asta, doauã lucruri m-or dat dã gîndit. O datã, cã nimica nu-i mai tare-n om dîcît credința. Credința-n puterile tale; credința-n puterile cerești; credința-n bunãvoința oamenilor buni; credința-n viitoru pã care vrei și-l înștimbi, luînd dã la-n-ceput ș-așe. Numa cã și credința, ca tãte-n lume, are și ie capăt. Pînã iești tînãr, nici nu pre te gîndești la așe ceva. Da pã cum trec anii, tãrie scade, ș-atunci, dîn cînd în

cînd, îț trece pîn cap cã uare cît mai am pînã la capăt? Cîtã putere m-o rãmas ș-apuc ceva dã la început? Cã-i musai ca dîn cînd în cînd ș-avem putere sã ne sculãm în picioare dac-am picat. Cu asta ni s-ãntãrește și trupu și sufletu, da crește și încredere celor dîn juru nost care așe mai ușor ne vin în ajutor.

Aista-i ar fi a doile lucru care m-o trecut pîn minte cînd am citit întîmplare tristã a nevastei cu pruncașu ii. Ajutoru dat dã oameni nãcunoscuț. Mult știu, cã pã vremuri oamenii ajunși la nãcazuri mare ierau ajutaț dã cei ce puteu sã le deie o mînã d-ajutor. Asta amu tãt mai rar sã-ntîmplã așe. Da sã-ntîmplã. Și-m pare bine cînd am prilej și citesc și pilde d-așe. Îm pare bine, dãuarece numa pîn pilde bune putem ajunje sã ne-nștimbãm sprã bine felu dã gîndire dãsprã cei ajunși în baiuri mare.

La mine aci sã-ntãlnește nãcazu cu credința. Cã nãcazurile, nici cele mici, nici cele mare, nu ne-nconjoarã. Iele vin dã vrei, dã nu vrei. Apu ar fi bine ca și credința noastă sã fie la locu ii cînd avem nevoie dã ie. Sã credem și sã ajutãm. Sã ajutãm cît putem, cã numa așe putem aștepta ajutor. Adicã sã credem, cã v-om fi și noi ajutaț la nãcaz. Cã baiurile vin iele...

Vã salutã cu drag:

Ion Podaru
pensionar

Natație

Delegația înotătoarelor române s-a întors de la Fukuoka cu 4 medalii

Duminică trecută s-au încheiat competițiile Campionatului Mondial de Natație și Polo pe Apă. De 15 ani, de când **Tamara Costache** – la CM de la Barcelona – s-a dovedit a fi cea mai bună din lume la 50 de m liber, reprezentanții natației românești n-au reușit să aducă nici o medalie de aur de la Campionatele Mondiale. Săptămîna trecută, **Diana Mocanu** a spart gheața. La proba de 200 de metri spate a reușit să atingă prima peretele bazinului. Astfel, mai ales dacă socotim și cele două medalii de bronz și cea una de argint, delegația României, luni seara s-a putut întoarce mulțumită la București. Această performanță este cea mai bună din istoria natației românești. Cele 4 medali au fost recoltate de **Diana Mocanu**, una de aur și una de argint, de **Camelia Potec**, bronz și **Beatrice Cășlaru** tot bronz. După cursa de 100 m spate a **Diane Mocanu**, unde a obținut locul 2, impresia generală a fost că dacă ar fi avut 5 metri în plus, ar fi întrecut-o pe **Coughlin**. **Diana** a declarat însă cu fair-play că ea a concurat în proba de 100 și nu de 105 metri spate și că se va pregăti și mai bine în viitor pentru ca așa ceva să nu se mai întâmple. De frica româncei, americanca a pornit foarte tare, dar a încetinit vizibil în final, lovind chiar limita laterală a culoarului și ajungînd abia-abia pe locul 1. După finalul disperat, ea a declarat: „Ultimii 25 de metri au fost dureroși. Am fost la capătul puterilor, picioarele m-au lăsat”.

Duminică s-a terminat și ultima finală cu prezență românească. La 400 m liber, **Camelia Potec**, cea care obținuse bronzul pe distanța de 200 m, a înotat pe culoarul 8, deoarece-

ce a avut ultimul timp de calificare. Ea a pornit destul de bine, întorcîndu-se a treia la 100 de metri, însă n-a putut ține ritmul pînă la sfîrșit și a încheiat proba în poziția a 6-a.

Obiectivul inițial al României, două medalii plus alte două calificări în finale, a fost clar depășit: 4 medalii și alte 5 calificări în finală. **Diana Mocanu** este prima înotătoare română dublu medaliată la o ediție a Campionatelor Mondiale.

În ciuda rezultatelor nemaîntîlnite, **Beatrice Cășlaru** a declarat, în timpul transmisiunii directe a TVR, în legătură cu condițiile de pregătire de la Brăila că “dacă vrei să te îmbolnăvești, înoată în bazinul de la Brăila”. Toate cele trei medaliate de la Fukuoka provin din acest oraș, antrenorea **Laura Sachelarie** declanșînd în primăvară un scandal în legătură cu felul în care autoritățile locale tratează problema înotului. **Cășlaru** a mai spus că în țară sînt doar două bazine care se apropie cît de cît de condițiile din afară, cel descoperit de la București și cel acoperit de la Pitești. De aceea ea a decis să se pregătească în străinătate.

TABLOUL MEDALIILOR LA CM DE LA FUKUOKA

Țări	aur	argint	bronz	Total
1. Australia	13	3	3	19
2. SUA	9	10	7	26
3. Germania	3	6	6	15
4. Olanda	3	4	0	7
5. Ucraina	3	1	0	4
6. China	2	2	2	6
7. Italia	2	2	2	6
8. Suedia	1	3	2	6
9. Marea Britanie	1	2	4	7
10. Rusia	1	2	3	6
11. România	1	1	2	4
12. Ungaria	1	0	1	2
13. Austria	0	2	0	2
14. Islanda	0	1	1	2
15. Elveția	0	1	0	1
16. Polonia	0	1	0	1
17. Costa Rica	0	1	0	1
18. Japonia	0	0	4	4
19. Africa de Sud	0	0	1	1

PALMAREȘUL ROMÂNIEI

Diana Mocanu 200 m spate aur
Diana Mocanu 100 m spate argint
Beatrice Cășlaru 400 m mixt bronz
Camelia Potec 200 m liber bronz

Ștefan Crăsta

F1

Marele Circ la Hockenheim

Antrenamentele de vineri și sîmbătă ne-au prevestit deja că duminică după-masă ne așteaptă o cursă de zile mari. La antrenamente libere de vineri, pe primul loc s-a clasat **Irvine** urmat apoi de **Montoya**, **Häkkinen**, **Barichello** și **Michael Schumacher**. Dar duminică, piloții s-au înșirat la linia de start într-o altă ordine: **Montoya**, **Ralf Schumacher**, **Häkkinen**, **Michael Schumacher**, **Coulthard** și **Barichello**. Deci, primii șase timpi au fost obținuți de cele mai puternice echipe: **Williams BMW**, **Mc Laren Mercedes** și **Ferrari**. Este interesant că **BMW-ul** s-a întărit puternic în acest sezon, fapt dovedit și la marele premiu al Germaniei. În momentul startului, milioanele de spectatori au putut fi martorii oculari ai unui accident în aparență grav, cînd **Alesi** și **Michael Schumacher** practic nu s-au putut deplasa de pe locurile lor de pornire. **Alesi** a fost depășit fără problemă, de fiecare pilot dar

Luciano Burti în înghesuiala mare, n-a mai putut evita accidentul cu **Schumacher** intrînd în **Ferrari** cu o viteză de 150 km/h. Numai Dumnezeu i-a ajutat pe cei trei piloți afectați – **Burti**, **Schumacher**, – să nu fie părtașii unei tragedii. Din cauza carambolajului, startul s-a reluat. Astfel și cei trei piloți accidentați au putut participa la întrecere. După start, cele două mașini **BMW** s-au mărit avantajul în mod considerabil, iar din spate **Barichello** i-a depășit pe **Häkkinen** și pe **Michael Schumacher**. În turul 14, **Mercedesul** finlandezului n-a mai suportat căldura, **Häkkinen** fiind obligat să abandoneze cursa. După prima ieșire din boxă, și **Ferrari** condus de **Schumacher** s-a oprit. După aceasta a urmat „tragedia personală” a lui **Montoya**, care a început cu o ezitare de 30 de secunde a mecanicilor. Apoi a continuat cu părăsirea cursei din motive tehnice. Astfel, columbianul a acumulat degea-

ba un avantaj de aproape jumătate de minut. În turul 27, și mașina lui **Coulthard** s-a defectat. Circuitul de la Hockenheim din nou și-a dovedit renumele înspăimîntător. De la start pînă la țintă, numărul piloților rămași în cursă s-a înjumătățit. Însă frații **Schumacher** pot fi mulțumiți, pentru că **Michael** a scăpat fără o zgîrîtură accident de la start, iar **Ralf** a cîștigat o competiție la care „au căzut și multe stele”. În această conjunctură, dacă **Michael Schumacher** reușește o victorie pe **Hungaroring**, care va avea loc la 19 august, va reuși să-și apere titlul de Campion Mondial. **MIC**

Tabelul individuală:

1. M. Schumacher	84 p.
2. D. Coulthard	47 p.
3. R. Schumacher	41 p.
4. Barichello	40 p.
5. Häkkinen	19 p.
6. Montoya	15 p.

Fotbal

Victor Pițurcă și-a îndreptat deja atenția spre Kiev

În meciul din miercură trecută, fotbaliștii de la Steaua au învins cu un scor net, care le permite să se deplaseze în Macedonia fără dureri de cap. Scorul înregistrat miercură trecută, 3-0 în detrimentul macedonenilor de la Sloga Jugomagnat, i-a făcut pe steliști să nu mai aibă nici o îndoială asupra calificării. Deși elevii lui **Pițurcă** nu au strălucit, probabilitatea ca ei să fie învinși în retur cu o diferență de patru goluri tinde spre zero (în timpul apariției noastre se știe deja și rezultatul obținut la Skopje), așa că „roș-albaștrii” se gîndesc deja la jocul împotriva echipei, **Dinamo Kiev** la adversarul din turul următor al preliminariilor Ligii Campionilor. S-a decis ca directorul sportiv al clubului să plece în Ucraina la sfîrșitul acestei săptămîni. **Mihail Marian** va urmări meciul

pe care echipa lui **Cernat** și **Ghioane** - transferați din România – îl va disputa pe teren propriu, la 4 august, contra formației **Tavria Simferopol**. Pînă atunci însă, antrenorul **Victor Pițurcă** va putea studia jocul echipei **Dinamo Kiev** și pe video, el intrînd deja în posesia casetei meciului cu **Dnepr** (încheiat 0-0), din etapa a treia. După 3 runde, trupa lui **Lobanovski** se află pe locul 4, cu cinci puncte strînse din două egaluri și o victorie.

Altfel, **Ghioane**, proaspătul deținător al tricoului cu numărul 9 al campioanei Ucrainei, a declarat unei agenții de știri ucrainene despre Steaua că „la ora actuală este cel mai puternic club din România atît ca lot, cît și din punct de vedere financiar. Anul acesta vor să ajungă cît mai departe în Europa. Știu că vor evolua cu mare ambiție împotriva noastră. Ca să fim realiști, **Dinamo Kiev** are însă cele mai mari șanse să ajungă în grupe”. Fostul rapidist a ținut să avertizeze asupra individualităților echipei, numindu-i aici pe **Mirel Rădoi**, **Florentin Dumitru** și **Claudiu Răducanu**.

ProSport

ROMÂNIA

Luni 6 august

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 Desene animate 10.00 Ora G (R) 11.00 Tezaur folcloric (R) 11.50 Atletism 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Atletism 18.25 Serial. Între noi, frații 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 20.45 Ce-i de făcut? 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Români uitați, români pierduți 23.00 Lumea dansului 22.45 Atletism 2.50 Jurnal (R) 3.35 Ce-i de făcut? (R) 4.50 Nopti albe 5.00 Români uitați, români pierduți (R) 5.30 Infomania (R).

Marti 7 august

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pasiuni (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 14.15 Desene animate 14.35 Serial. Orice e posibil! 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Atletism 18.25 Serial. Între noi, frații 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Film. Viața se schimbă 21.25 Serial. Geena Davis 21.55 Jurnalul de noapte 22.10 Atletism 1.00 Jurnal (R).

Miercuri 8 august

6.10 Jurnalul de dimineață 6.25 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial (R) Pasiuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Studioul artelor (R) 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Panorama 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Atletism 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frații 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Baywatch 20.45 Recurs la morală 21.45 Amprente 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Moneda falsă 24.00 Bucuriile muzicii 1.00 Jurnal (R) 1.45 Nopti albe 1.55 Atletism.

Joi 9 august

6.15 Jurnalul de dimineață 6.30 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pasiuni (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Atletism 15.00 Convieții 16.40 O idee pe zi... pentru România 16.50 Fotbal: FC Brașov – FC Mika 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Mamaia 2001 – Festivalul Național de Muzică Ușoară 21.00 Serial. Ultimele știri 21.30 Mamaia 2001 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Film. Coșmar cu gust de realitate 24.05 Nocturna melomanului 1.00 Jurnal (R) 1.30 Infomania (R) 1.50 Atletism.

Vineri 10 august

7.30 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Fotbal (R): FC Brașov – FC Mika 13.00 Jurnalul de prînz 13.10 Infomania 13.30 Atletism 15.00 De la est la Vest 15.30 Drepturile omului 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Personalul de Costinești 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frații 18.50 Corect! 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Mamaia 2001 21.00 Serial. Ultimele știri 21.30 Mamaia 2001 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 24.30 Film. Răzgulul înșelător al morții 1.30 Jurnal (R) 2.00 Profesioniștii (R) 3.00 Corect! (R) 3.10 Atletism.

Sîmbătă 11 august

7.05 Serial. Zorro 8.00 Desene animate 8.30 Film. Corespondență cu șeful 10.00 La telefon muzică populară! 10.30 Povești la drumul mare 10.50 Auto Club 11.30 Casa mea 12.00 Serial. Frumosele școlii 12.50 Jurnalul de prînz 13.00 Golful Temerariilor 14.45 Atletism 16.00 Fotbal: Petrolul – Astra 18.00 Ora G 19.00 Jurnal 19.25 România în presa lumii 19.30 Mamaia 2001 21.00 Serial. Ultimele știri 21.30 Mamaia 2001 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Atletism 2.20 Jurnal (R) 2.50 Ora G (R) 3.50 Povești la drumul mare (R) 4.10 Golful Temerariilor (R).

Duminică 12 august

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței! 8.00 Desene animate 8.30 Laborator fantastic 9.30 Viața satului 11.15 Tezaur folcloric 12.05 De luni pînă duminică 12.50 Jurnalul de prînz 13.00 Golful Temerariilor 14.30 Bravo, Bravissimo! 16.00 Fotbal: Rapid – Dinamo 18.00 Atletism 19.00 Jurnal 19.25 Agenda Europeană 19.30 Mamaia 2001 21.00 Serial. Ultimele știri 21.30 Mamaia 2001 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Atletism 1.45 Jurnal (R) 2.15 Auto Club (R) 3.05 De luni, pînă duminică (R) 3.50 Casa mea (R) 4.20 Golful Temerariilor (R).

TVR

Luni 6 august

6.00 Ferra (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Serial (R). Din lumea lui Dany 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Mauritania Express, trenul deșertului 9.45 Știri 9.50 Film (R). Totul plutește 11.20 Clepsidra cu imagini 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Răscuci (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.40 Toți, împreună 15.45 Oprea obligatorie 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Afaceri la cheie 17.00 Spectacolul lumii (R) 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Camera de gardă 18.10 Desene animate 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Sport plus 21.00 Serial. Scurte povestiri cinematografice 21.35 Știri 21.40 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Patima de sub ulmi 23.15 Colecția ca labirint 23.45 TVM Messenger 0.20 Serial (R) Fete vesele 0.45 Vacanță cu trupa DP2 (R) 2.15 O altă dimensiune 3.05 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 3.40 Sport Plus (R) 4.50 Medalion de interpret (R) 5.25 Atlas.

Marti 7 august

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vici! (R) 7.05 Desene animate 7.35 Desene animate (R) 8.00 Prietenii lui Pibot (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.45 Microocital (R) 10.00 Bărbați, la crabi! (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.45 Călătorind prin țara (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 E dreptul tău! 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal 18.15 Veni, Video, Vici! 18.30 Desene animate 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Film. Mircea 22.05 Știri 22.10 Serial. Stăpînul animalelor 23.00 Patrimoniul 23.45 TVM Messenger 0.25 Serial (R). Fete vesele 0.50 Vară pentru 2 (R) 2.35 Pop Club (R) 3.35 Film (R) Mircea.

Miercuri 8 august

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate (R) 7.35 Toți, împreună 8.35 Veni, Video, Vici! (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Stăpînul animalelor 10.35 Grădina, o stare sufletească 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial (R). Femeia misterioasă 12.40 Cronici votive (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Afaceri la cheie (R) 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.15 Veni, Video, Vici! 18.30 Desene animate 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Cinematograful de artă. Fortuna 21.20 Împăratul perlei negre 21.35 Știri 21.45 Serial. Stăpînul animalelor 22.30 Mit și istorie 23.00 Clepsidra cu imagini 23.25 Știri bancare 23.30 TVM Messenger 24.10 Serial (R). Fete vesele 0.35 Vară pentru 2 (R) 2.20 Arta apărării (R) 2.50 Împăratul perlei negre (R) 3.00 Paradisul de lingă noi (R) 3.30 Tradiții (R) 4.00 Televiziunea, dragostea mea! (R) 5.00 Din goana trenului 5.25 E dreptul tău (R).

Joi 9 august

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Arca lui Noe (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Stăpînul animalelor 10.30 Oprea obligatorie (R) 10.45 Veni, Video, Vici! (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Orizont spiritual 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Trans(Sylvania) insolit 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.15 Veni, Video, Vici! 18.30 Desene animate 19.00 Din goana trenului 19.30 Pragul de sus 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Serial. Captiv în viitor 22.25 Teatrul TV prezintă. Memoria teatrală 23.20 TVM Messenger 0.05 Serial (R). Fete vesele 0.30 Vară pentru 2 (R) 2.15 Serial (R). Familia Porter 2.45 Memoria teatrală (R) 3.35 Show nocturn 4.25 Pragul de sus (R).

Vineri 10 august

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Prețul succesului (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Captiv în viitor 10.45 Trans(Sylvania) insolit (R) 11.15 Camera de gardă (R) 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Fluvii Meuse în Valonia. Documentar 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Serial. Samurail! 15.20 Serial. Poliția judiciară 16.15 Serial. Tată am încurcat-o! 16.40 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.15 Veni, Video, Vici! 18.30 Desene animate 19.00 Televiziunea, dragostea mea! 20.00 D'ale lui Mitică 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Film. Justiție în afara legii 23.05 Microocital 23.30 TVM Messenger 0.10 Serial (R). Fete vesele 0.30 Vară pentru 2 (R) 2.15 Serial (R). Familia Porter 2.45 Serial (R). Samurail! 3.30 Serial (R). Poliția judiciară 4.25 D'ale lui Mitică (R) 5.25 Documentar.

Sîmbătă 11 august

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Răscuci! 7.35 Călătoriile lui Ios 8.05 On line 8.35 Universal cunoașterii 9.35 Arta apărării 10.05 Serial. Din lumea lui Dany 10.35 Serial. Wishbone 11.00 Desene animate 11.30 Arca lui Noe 12.05 Serial. Cum am devenit african 13.00 Știri 13.05 Atlas 13.40 Călătorind prin țară 14.10 Bărbați, la crabi! 15.10 Planeta singurătății 16.00 Vacanță cu trupa DP2 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Film. Sfîrșit de secol 19.20 Cannes: Istoria unui festival 20.50 Serial. Misiune pe chei 21.40 Știri 21.45 Punctul pe l. 22.45 Despre viață și sex 23.30 TVM Messenger 24.00 Film (R). Justiție în afara legii 1.40 Serial. Cum am devenit african 2.30 Cannes: Istoria unui festival (R) 3.20 Despre viață și sex (R) 4.05 Punctul pe l. 5.05 Serial. Misiune pe chei (R).

Duminică 12 august

6.00 Planeta singurătății 6.55 Din lumea lui Dany 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferra 9.30 Cronici votive 10.00 Serial. Din lumea lui Dany 10.30 Desene animate 11.00 Prietenii lui Pibot 11.45 Desene animate 12.15 Serial. Ateție la neatenție! 13.00 Știri 13.05 Paradisul de lingă noi 13.35 Odiseea albastră 14.25 Pop Club 15.25 Serial. Călătoria lui Allen Strange 16.15 O altă dimensiune 17.00 Spectacolul lumii 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Serial. Pîine și trandafiri 18.30 Film. Pasărea din Valea Albastră 20.00 Film. Copii sînt a mei 21.30 Știri 21.35 Film. Moarte mortu 23.05 TVM Messenger 23.35 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 0.25 Film (R). Sfîrșit de secol 2.05 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 2.40 Film (R) Moarte mortu 4.10 Grădina, o stare sufletească 4.40 Serial (R) Wishbone 5.10 Serial (R). Ateție la neatenție!

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

6 AUGUST, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

7 AUGUST, MARTI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 AUGUST, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

9 AUGUST, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

10 AUGUST, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul „Lumea femeilor” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vrșet 11.50: Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

11 AUGUST, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58: Încheiere.

12 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămînii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lingă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

8 august 2001 (m1 ora 13.25)

Reluare: 11 august 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut al săptămînii viitoare:

Emisiunea dedicată românilor din Ungaria – după ce va prezenta știrile săptămînii – va transmite un reportaj cu noul pastor baptist din Chitighaz, care nu demult și-a ocupat postul de misiune. Oferă motive de speranță că noul conducător spiritual s-a mutat în țara noastră din România, deci este vorbitor de limba română, limbă care în ultima perioadă este neglijată în comunitatea baptistă din Chitighaz. Ecranul nostru l-a mai invitat în studio pe tînărul coregraf Halmi Zoltán, din Seghedin, care, terminîndu-și studiile de specialitate, a întocmit în acest an o lucrare de 160 de pagini despre dansurile populare românești din Chitighaz, în oglinda interpretării artiștilor populari, soții Buba.

Realizator: Ștefan Crăsta

PETROM

ESENȚA MIȘCĂRII

În Ungaria
în două localități:
la Bichișciaba și la Nagy lak

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24
pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro

e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00401-3142118

Unde vă veți petrece vacanța de vară?

Cazare ieftină la Miskolctapolca și Gárdony

Fundația Fabricii de Mobile BUBIV din Giula oferă cazare ieftină în lunile de vară pentru excursioniști în orașul balnear Miskolctapolca și în localitatea Gárdony de pe malul lacului Velence.

La Miskolctapolca pot fi cazate 44 de persoane, în căsuțe de lemn sau case de piatră, care se găsesc la o distanță de numai 5 minute pe jos de ștrandul din peșteră. La Gárdony, în aceleași condiții, e posibilă cazarea a 28 de persoane.

În ambele locuri, cazarea costă 1.400 forinți pe persoană/zi, în cazul grupurilor de peste 20 de membri se dă reducere, prețul fiind de 1.200 forinți pe persoană/zi.

Informații suplimentare puteți cere de la Némethi Tiborné, la telefonul: 06-30/92-59-676.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă
Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Zile de vară, zile de odihnă, zile de întărire a sănătății

La strandul din Giula

Trăim zile calde, chiar caniculare de vară. Noroc de cei aflați în concediu, care pot petrece timpul de odihnă în munți, la mare, în drumeții, la strand! Fiindcă nici nu se poate imagina ceva mai plăcut decât zile de destindere, de concediu, când omul face altceva decât a obișnuit în zilele anului sau zile în care chiar să nu facă nimic decât să se prăjească la soare. Iar concediul petrecut cu familia, cu copiii, este cel mai plăcut în acest sens. Acum părinții se odihnesc împreună cu copiii, iar întreaga familie trăiește în circumstanțe cu totul deosebite față de zilele de muncă din timpul anului: alături de drumeții sau baie, cu mic și mare se vizionează spectacole în aer liber, se vizitează târguri meșteșugărești, șantiere de creație, expoziții sau case memoriale. Cu alte cuvinte, odihna de la malul apei sau de la munte este deseori împletită cu o mare varietate de programe culturale ușoare și distractive.

Fără a umbri seninătatea zilelor de vacanță, este util să atragem totuși atenția asupra pericolelor verii. Fiindcă excesul de soare poate strica, la fel, ca prea multă înghețată sau orele prea îndelungate petrecute în apă. În acest sens am solicitat părerea a doi medici români din Ungaria.

Dr. Gheorghe Marc, medic primar ORL (otorinolaringolog):

– Pentru noi, sezonul verii înseamnă o perioadă de vîrf, când numărul bol-

navilor este de două-trei ori mai mare decât în alte perioade ale anului. Cei mai mulți pacienți vin cu infecții și inflamații ale urechii externe – o numim otită

externă. Ea provine deseori din plajă și baie prea multă, din excesul apei. Oamenii petrec mult timp în apă, mucoasele și cartilagiile nasului și ale urechilor se înmoaie și devin sensibile, fiind atacate mai ușor de diferiți agenți, de viruși și bacterii. În același timp, apa din ștranduri sau băi termale nu este dezinfectată în mod corespunzător, iar azi nici apa curgătoare a râurilor nu mai este curată... Deci, cele mai multe îmbolnăviri se trag de aici și ele sporesc numărul pacienților mei. Tratamentele sînt azi foarte bune, eficiente, dar oricum, tratamentul sau simplul consult medical totuși răpește timp, face griji și strică buna dispoziție din timpul verii, astfel e mult mai bine să avem grijă și să prevenim, pe cît se poate, aceste neplăceri. Dar tot frecvente sînt în timpul verii și alergiile. Ele sînt produse mai ales de polenul florilor, al ierburilor și al pomilor. Vindecarea lor este dificilă pentru că varietatea acestor alergii este foarte mare. Îmbolnăviri ale laringelui, ale gîtlejului sînt, raportate la celelalte două grupe de maladii, mai puține. Totuși, aș recomanda oamenilor care sînt sensibili la beregată, deci predispuși spre laringită, să consume înghețată sau băuturi reci numai în mod limitat sau, dacă sînt foarte sensibili, chiar să renunțe la aceste plăceri ale verii.

Dr. Maria Ruja, medic pediatru:

– Cea mai frecventă boală a copiilor în timpul verii este gastroenterita, care este inflamația stomacului și a intestinului, o boală – de cele mai multe ori – de origine infecțioasă: virală sau bacteriană. În majoritatea cazurilor, motivul este consumarea apei sau alimentelor contaminate. O gastroenterită apare printr-o diaree, care survine de cele mai multe ori brusc și este însoțită de dureri gastrice și abdominale, vărsături, uneori febră. Formele cele mai grave pot antrena o deshidratare. O stare de deshidratare se manifestă printr-o uscăciune a gurii, a limbii și a pielii. În cazuri mai grave, copilul este somnolent, are pielea palidă și rece, volumul urinelor și tensiunea arterială scade, pulsul devi-

în rehidratare pe cale orală, adică trebuie să i se dea copilului deseori de băut cantități mici de lichide. Sînt recomandate lichide la temperatura camerei (nu direct de la frigider!), mai ales ceaiul puțin îndulcit, apa fiartă apoi răcită. Nu trebuie să fie date sucuri dulci sau gazease. Trebuie să fim foarte atenți la alimentația copilului. În primele zile să se dea morcovi, cartofi fierți, mere, biscuiți – începînd cu canti-

ne rapid. Pierderea în greutate este un semn primordial care ajută la diagnosticarea deshidratației. În cazuri ca acestea, neapărat duceți copilul la medic, care după examinarea copilului va alege modul tratamentului.

Tratamentul – în formele mai puțin grave – constă

în tăți mici, evitînd laptele și produsele lactate. Dacă copilul tolerează aceste alimente, treptat se poate trece la alimentația potrivită vârstei copilului. În formele cele mai grave, rehidratarea are loc prin perfuzii intravenoase practicate în spital.

Pagină realizată de
E. Illyés și R. Ruja

FOAIA
românească
3 AUGUST 2001
www.foaia.com

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Ștefan Oroian, Rita Ruja. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției alt personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2001: 3 luni 520 forinți; 6 luni 1040 forinți; 1 an 2080 forinți. A hetilap megjelentését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apanja a săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.